

Nr 10 A.

Godkänd av första kammaren den 21 juni 1918.
Godkänd av andra kammaren den 21 juni 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

(Bankoutskottets utlåtanden nr 17 A, 39, 49, 55, 62, 73 och 76 samt memorial nr 35, 44 och 64.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna, får riksdagen härmed anmäla följande beslut.

A. **Det civila pensionsväsendet.**

1:o) I en till riksdagen den 14 januari 1918 avlåten proposition, nr 15 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att extra provinsiälläkaren i Fässbergs distrikt *Knut Arkadius Belfrage* må, därest han före den 1 augusti 1918 till vederbörande ingivit ansökning om avsked från sin nämnda befattning, äga att från och med månaden näst

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 10 häft. (Nr 10 A—10 B.) 1

efter den, under vilken avsked blivit honom beviljat, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,500 kronor att av det å tionde huvudtiteln uppförda förslagsanslag för gäldande av statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare utbetalas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 30 december 1911 angående rätt till pension för vissa extra provinsialläkare, som icke äro delägare i extra provinsialläkarnas pensionskassa.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra emot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 15.

2:o) I en den 8 februari 1918 till riksdagen avlåten proposition nr 75 har Eders Kungl. Maj:t, med åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att, därest av Eders Kungl. Maj:t föreskrift meddelas därom, att blivande läkare vid lasarettet i Norrköping skola tillsättas i den ordning, lasarettstadgan den 18 oktober 1901 föreskriver, den i § 2 av reglementet för lasarettsläkarnas pensionskassa den 13 november 1903 innehållna bestämmelsen, att läkaren vid nämnda lasarett icke må vara delägare i kassan, må upphöra att gälla.

Riksdagen har, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, medgivit, att därest av Eders Kungl. Maj:t föreskrift meddelas därom, att blivande läkare vid lasarettet i Norrköping skola tillsättas i den ordning, lasarettstadgan den 18 oktober 1901 föreskriver, den i § 2 av reglementet för lasarettsläkarnas pensionskassa den 13 november 1903 innehållna bestämmelsen, att läkaren vid nämnda lasarett icke må vara delägare i kassan, må upphöra att gälla.

3:o) Uti den till riksdagen den 14 januari innevarande år avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t i punkterna 1 och 2 under tionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1919 under riksstatens tionde huvudtitel bevilja dels till förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt ett förslagsanslag å 31,000 kronor, dels ock till förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt ett förslagsanslag, högst 31,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har å extra stat för år 1919 under riksstatens tionde huvudtitel beviljat dels till förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt ett förslagsanslag å 31,000

kronor, dels ock till förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt ett förslagsanslag, högst 31,000 kronor.

4:o) I punkt 3 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till höjande av det såsom bidrag till pensionering av änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. uppförda ordinarie anslaget, för närvarande utgörande 145,780 kronor, bevilja ett belopp av 11,496 kronor; kommande omförmälda anslag härigenom att uppgå till 157,276 kronor.

Riksdagen har beslutat att till höjande av det såsom bidrag till pensionering av änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. uppförda ordinarie anslaget, för närvarande utgörande 145,780 kronor, bevilja ett belopp av 11,496 kronor; kommande omförmälda anslag härigenom att uppgå till 157,276 kronor.

5:o) I punkt 4 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande, enligt av riksdagen godkända grunder, av tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna anvisa under riksstatens tionde huvudtitel på extra stat för år 1919 ett förslagsanslag å 45,000 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har riksdagen för beredande, enligt av riksdagen godkända grunder, av tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna anvisat under riksstatens tionde huvudtitel på extra stat för år 1919 ett förslagsanslag å 45,000 kronor.

6:o) I punkt 5 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på proposition angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid folkskolor beräkna för ändamålet, i vad det avser pensionsreglering, en ökning av det ordinarie anslaget till bidrag till folkskollärares pensionering med 3,650,000 kronor till 4,331,892 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 22 mars 1918 avlåten proposition, nr 336, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag föreslagit riksdagen att dels öka det under riksstatens tionde huvudtitel uppförda anslaget »Bidrag till folkskollärarnas pensionering» från dess nuvarande belopp, 681,892 kronor, med 1,578,108 kronor till 2,260,000 kronor;

dels ock under samma huvudtitel under rubrik »Pensionsavgifter till folkskollärarnas pensionsinrättning» uppföra ett ordinarie förslagsanslag å 2,103,000 kronor.

Ifrågavarande proposition sammanhänger med det förslag till löne-reglering för folkskollärarkåren och vissa andra med densamma i förevarande avseende likställda lärarkårer, som framlagts för innevarande års riksdag och vilken fråga fått sin slutliga lösning. Säsom departementschefen erinrar, är avsikten nu att till Eders Kungl. Maj:ts prövning anmäla frågan om ett nytt reglemente för folkskollärarnas pensionsinrättning, och förväntar riksdagen, att därvid tillbörlig hänsyn kommer att tagas till det förslag till grunder för pensioneringen, som av lärarlönenämnden uppgjorts, ävensom till de synpunkter, som löne-regleringskommittén i avseende å detta förslag gjort gällande. I ett hänseende synes skiljaktighet dem emellan föreligga, nämligen beträffande frågan om pensionerad folkskollärares skyldighet att vid tillträde av extra ordinarie folkskollärartjänst avstå viss del av pensionen, i det att lärarlönenämnden avstyrkt införandet av en sådan skyldighet, var-
emot löne-regleringskommittén ansett, att avdrag å pensionen borde äga rum. I anledning härav har riksdagen ansett sig böra framhålla, att enligt riksdagens mening kommittén angivit goda skäl för sitt förslag.

Den nu föreliggande framställningen avser en förstärkning av den ekonomiska grundvalen för ovannämnda pensionsinrättning, och har riksdagen vid granskning av förslaget icke funnit anledning till erinran. Det erforderliga statsbidraget, 4,363,000 kronor, synes lämpligen böra fördelas i ett fast ordinarie anslag å 2,260,000 kronor och ett ordinarie förslagsanslag å 2,103,000 kronor.

Riksdagen har alltså

dels ökat det under riksstatens tionde huvudtitel uppförda anslaget »Bidrag till folkskollärarnas pensionering» från dess nuvarande belopp, 681,892 kronor, med 1,578,108 kronor till 2,260,000 kronor,

dels ock under samma huvudtitel under rubrik »Pensionsavgifter till folkskollärarnas pensionsinrättning» uppfört ett ordinarie förslagsanslag å 2,103,000 kronor.

7:o) I punkt 6 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja det under riksstatens tionde huvudtitel på ordinarie stat under rubriken: bidrag till småskollärares m. fl. ålders-
domsunderstödsanstalt uppförda förslagsanslaget från dess nuvarande belopp 250,000 kronor till 330,000 kronor eller med 80,000 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har riks-

dagen höjt det under riksstatens tionde huvudtitel på ordinarie stat under rubriken: bidrag till småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt uppförda förslagsanslaget från dess nuvarande belopp, 250,000 kronor, till 330,000 kronor eller med 80,000 kronor.

8:o) I en till riksdagen avlåten, den 5 april 1918 dagtecknad proposition, nr 274, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att folkskolinspektören *Johannes Sunneman* må äga att

dels för pension enligt lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension tillgodoräkna sig den tid, under vilken han fullgjort prästerlig tjänstgöring eller bestritt tjänst, med vilken prästerlig tjänstårsberäkning varit förenad,

dels ock vid avgång från innehavande folkskolinspektörsbefattning erhålla pension till samma belopp, som enligt nämnda lag skulle hava tillkommit honom, därest han innehafte fem ordinarie tjänstår såsom folkskolinspektör.

Riksdagen har ej funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och har förty medgivit, att folkskolinspektören *Johannes Sunneman* må äga att

dels för pension enligt lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension tillgodoräkna sig den tid, under vilken han fullgjort prästerlig tjänstgöring eller bestritt tjänst, med vilken prästerlig tjänstårsberäkning varit förenad,

dels ock vid avgång från innehavande folkskolinspektörsbefattning erhålla pension till samma belopp, som enligt nämnda lag skulle hava tillkommit honom, därest han innehafte fem ordinarie tjänstår såsom folkskolinspektör.

9:o) I en till riksdagen den 22 mars 1918 avlåten proposition, nr 242, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

att förra småskollärarinnan *Henny Josefina Andersson* må, utan hinder av dels att hon avgått från sin lärarinnebefattning, innan de genom nådiga kungörelsen den 27 oktober 1911 fastställda ändringarna av vissa delar av reglementet för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt trätt i kraft, dels ock att ansökning om understöd åt henne icke inom föreskriven tid ingivits till direktionen över nämnda anstalt,

av sagda direktion tillerkännas det understöd, som skulle hava tillkommit henne, därest berörda kungörelse kunnat å henne tillämpas.

Riksdagen, som ej funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har medgivit, att förra småskolläraryn Henny Josefina Andersson må, utan hinder av dels att hon avgått från sin lärarinnebefattning innan de genom nådiga kungörelsen den 27 oktober 1911 fastställda ändringarna av vissa delar av reglementet för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt trätt i kraft, dels ock att ansökning om understöd åt henne icke inom föreskriven tid ingivits till direktionen över nämnda anstalt, av sagda direktion tillerkännas det understöd, som skulle hava tillkommit henne, därest berörda kungörelse kunnat å henne tillämpas.

10:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring i bestämmelserna angående folkhögskollärares delaktighet uti dövstumlärares pensionsanstalt, att

1) lärarinnor uti läsämnen vid folkhögskolor må bliva likställda med lärare, som nu hava pensionsrätt,

2) lärare och lärarinnor uti slöjd ävensom skolkökslärarinnor vid folkhögskolor med en årlig tjänstgöringstid av minst 20 veckor må på vederbörande styrelses ansökan kunna vinna delaktighet uti ovannämnda pensionsanstalt,

3) att delaktighetsbeloppet för i punkt 2 här ovan omförmälda lärarepersonal måtte sättas till högst 1,600 kronor, lägst 800 kronor samt

4) att nu gällande bestämmelser rörande skyldighet och rättighet för delägare uti dövstumlärares pensionsanstalt att ingå uti folkskollärares änke- och pupillkassa må i tillämpliga delar bliva gällande även för de i punkt 1 och 2 här ovan omförmälda lärare och lärarinnor.»

Såsom direktionen över dövstumlärares pensionsanstalt i avgivet yttrande erinrar, avser motionärens förslag, att den delaktighet i nämnda pensionsanstalt, som medgivits lärarepersonal vid statsunderstödda folkhögskolor och som hittills omfattat endast manliga ämneslärare, måtte utsträckas att gälla kvinnliga ämneslärare ävensom lärare och lärarinnor i övningsämnen vid folkhögskolor med tjänstgöring av minst 20 veckor årligen. I likhet med direktionen synes det riksdagen icke i och för sig vara något att invända mot en sådan delaktighet. Riksdagen vill emellertid erinra, att denna fråga nära sammanhänger med den löne- och pensionsreglering för lärarepersonalerna vid bland andra folkskoleseminarierna, folk- och småskolorna, de högre folkskolorna m. m., som be-

slutits av innevarande års riksdag; och synes det riksdagen riktigtast, att frågan vinner sin lösning i överensstämmelse med de föreskrifter, som riksdagen därvidlag fastställt.

Riksdagen anser sig vidare böra framhålla, att, på sätt statskontoret i avgivet yttrande erinrar, ifrågavarande spörsmål utgjort föremål för behandling av de inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga för centralisering av det statsunderstödda pensionsväsendet. Under sådana förhållanden har det synts riksdagen lämpligast, att frågan göres till föremål för en närmare utredning, varvid synes böra undersökas, under vilka villkor ifrågavarande lärare och lärarinnor må kunna beredas pension.

Åberopande vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta utreda, under vilka villkor de i motionen avsedda lärare och lärarinnor må kunna beredas pension samt efter verkställd utredning till riksdagen inkomma med yttrande och förslag i ämnet.

11:o) I punkt 7 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat under tionde huvudtiteln för år 1919 uppföra ett förslagsanslag av 2,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt pensionerade kronojägare, under villkor att understöd ej må tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter och antingen erhållit avsked med pension från allmänna indragningsstaten till belopp understigande 500 kronor eller ock under år 1908 erhållit avsked med avkortad pension från anslaget till pensionering av civila tjänst innehavare, samt att i avseende å understödets storlek iakttages, att detsamma jämte den utgående pensionen icke må tillsammans överstiga 500 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har riksdagen å extra stat under tionde huvudtiteln för år 1919 uppfört ett förslagsanslag av 2,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt pensionerade kronojägare, under villkor att understöd ej må tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter och antingen erhållit avsked med pension från allmänna indragningsstaten till belopp understigande 500 kronor eller ock under år 1908 erhållit avsked med avkortad pension från anslaget till pensionering av civila tjänst innehavare, samt att i avseende å understödets storlek iakttages, att detsamma jämte den utgående pensionen icke må tillsammans överstiga 500 kronor.

12:o) I punkt 8 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att avlidne stallbetjänten vid Flyinge hingstdepå Erik Andersson Hennings änka Elna Henning, född Åkesson, samt bemälda makars barn Erik Tage Waldemar, Sigurd Ernfrid Engelbrekt, Elsa Dagny Constance, Stig Allan Reinhold och Naima Ingeborg må från och med den 1 juli 1918 från det å riksstatens tionde huvudtitel uppförda förslagsanslag till statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete uppbära livräntor i enlighet med bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 och beräknade efter en årlig arbetsförtjänst för Henning av 1,200 kronor.

Riksdagen har, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, medgivit, att avlidne stallbetjänten vid Flyinge hingstdepå Erik Andersson Hennings änka Elna Henning, född Åkesson, samt bemälda makars barn Erik Tage Waldemar, Sigurd Ernfrid Engelbrekt, Elsa Dagny Constance, Stig Allan Reinhold och Naima Ingeborg må från och med den 1 juli 1918 från det å riksstatens tionde huvudtitel uppförda förslagsanslag till statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete uppbära livräntor i enlighet med bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 och beräknade efter en årlig arbetsförtjänst för Henning av 1,200 kronor.

B. **Militära pensionsväsendet.**

13:o) I punkterna 9 och 10 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels höja det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 131,424 kronor, med 2,937 kronor till 134,361 kronor, dels ock till förstärkande av det i 1917 och 1918 års riksstater för samma ändamål uppförda anslag å extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av högst 6,178 kronor.

Med biträdande av Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning har riksdagen

dels höjt det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till pensionering av änkor och barn efter

befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 131,424 kronor med 2,937 kronor till 134,361 kronor,

dels ock till förstärkande av det i 1917 och 1918 års riksstater för samma ändamål uppförda anslag å extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av högst 6,178 kronor.

14:o) I punkt 11 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 3,500,000 kronor, att användas såväl till upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att avstå de för året densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående.

Riksdagen har under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1919 anvisat ett förslagsanslag av 3,500,000 kronor, att användas såväl till upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att avstå de för året densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående.

15:o) I punkt 12 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag av 16,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt avskedade underofficerare och vederlikar vid armén i enlighet med de av Kungl. Maj:t med 1907 års riksdag bestämda grunder.

Med bifall till detta förslag har riksdagen under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1919 beviljat ett förslagsanslag av 16,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt avskedade underofficerare och vederlikar vid armén i enlighet med de av Kungl. Maj:t med 1907 års riksdag bestämda grunder.

16:o) I punkt 13 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under tionde huvudtiteln å extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst 835 kronor, för utdelande av tillfälligt understöd åt f. d. förrådsvaktmästare under villkor: att understöd ej tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande om-

ständigheter, samt att understödet för envar bestämmes till sådant belopp, att det, jämte honom tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa, uppgår till 300 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

17:o) I en till riksdagen den 5 april 1918 avlåten proposition, nr 303, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till förre volontären vid fälttelegrafkåren *Nils Josef Andersson* må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, föreskrivna tid — från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit ifrågavarande proposition.

18:o) I punkt 14 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond, nu 31,100 kronor, med 2,000 kronor till 33,100 kronor.

Med biträdande av Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning har riksdagen höjt det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond nu 31,100 kronor med 2,000 kronor till 33,100 kronor.

19:o) I en till riksdagen den 19 april 1918 avlåten proposition, nr 356, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvärenden för samma dag, under förutsättning att vad nu finnes stadgat om rätt till fortfarande anställning för visst manskap vid marinen upphäves i fråga om det manskap, som efter ingången av år 1919 vinner anställning vid marinen, — med ändring av de i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag under femte huvudtiteln samt i propositionen nr 341 till samma års riksdag framställda förslag, såvitt de beröras av i samma proposition under a) och b) gjorda framställningar — föreslagit riksdagen att

c) förklara, att underofficer av 3. graden vid kustartilleriet må

erhålla pension till lika belopp som underofficer av 3. graden vid flottan;

d) medgiva,

att till en var av i statsrådsprotokollet omförmält, överårigt manskap, som avskedas med eller efter 1918 års utgång eller ock efter ingiven ansökning om avsked vid eller efter nämnda tidpunkt entledigas, må från tiden för avskedet av förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap utgå tilläggspension med sådant belopp, att den honom enligt reglementet för pensionering av flottans och lotsverkets gemenskap den 31 oktober 1879 samt kungörelsen den 13 augusti 1909 tillkommande pension tillsammans med tilläggspensionen uppgår till vad som med tillämpning av i statsrådsprotokollet angivna, i propositionen nr 268 till 1917 års riksdag föreslagna pensioneringsgrunder skulle hava tillkommit honom i pension;

att tilläggspension enligt enahanda grunder må från nämnda anslag utgå till övrigt manskap vid marinen, som vunnit eller före utgången av år 1918 kan komma att vinna anställning vid marinen och som är eller kommer att bliva berättigat till fortfarande anställning enligt vad för närvarande är stadgat, allt efter som detta manskap, efter att hava tjänat staten under minst 20 år, uppnår en levnadsålder av 50 år; samt

e) för bestridande av de kostnader, som föranledas av de under d) här ovan framställda förslag, höja det å ordinarie stat under riksstatsens tionde huvudtitel uppförda förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap, nu 251,300 kronor, med 18,700 kronor till 270,000 kronor.

Såsom av propositionen framgår, innefattar densamma dels i organisationsfrågan överflyttande av underofficerskorpraler i 1:a lönegraden vid flottan och kustartilleriet till en ny lägre underofficersgrad, dels ock i samband därmed förslag om tilläggspensioner åt visst ännu i tjänst kvarstående äldre manskap vid marinen.

Riksdagen har bifallit vad som föreslagits beträffande själva organisationsfrågan, och har riksdagen för sin del vid granskning av de föreslagna pensioneringsbestämmelserna icke funnit anledning till någon erinran, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts proposition i denna del.

Vidkommande den för ändamålet erforderliga anslagsökningen har departementschefen, i betraktande av att kostnaden för år 1919 för de föreslagna tilläggspensionerna belöpte sig till något mer än 18,000 kronor, ifrågasatt, att anslaget av sådan anledning borde höjas från sitt nuvarande belopp, 251,300 kronor, till 270,000 kronor.

Då, enligt vad utredningen giver vid handen, en anslagsökning lärer vara påkallad,¹ har riksdagen funnit sig böra höja ovan omförmälda anslag till 270,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts har riksdagen,

c) förklarar att underofficer av 3. graden vid kustartilleriet må erhålla pension till lika belopp som underofficer av 3. graden vid flottan; d) medgivit

att till en var av förut omförmäلت, överårigt manskap, som avskedas med eller efter 1918 års utgång eller ock efter ingiven ansökning om avsked vid eller efter nämnda tidpunkt entledigas, må från tiden för avskedet av förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap utgå tilläggspension med sådant belopp, att den honom enligt reglementet för pensionering av flottans och lotsverkets gemenskap den 31 oktober 1879 samt kungörelsen den 13 augusti 1909 tillkommande pension tillsammans med tilläggspensionen uppgår till vad som med tillämpning av i statsrådsprotokollet angivna, i propositionen nr 268 till 1917 års riksdag föreslagna pensioneringsgrunder skulle hava tillkommit honom i pension;

att tilläggspensionen enligt enahanda grunder må från nämnda anslag utgå till övrigt manskap vid marinen, som vunnit eller före utgången av år 1918 kan komma att vinna anställning vid marinen och som är eller kommer att bliva berättigat till fortfarande anställning enligt vad för närvarande är stadgat, allt efter som detta manskap, efter att hava tjänat staten under minst 20 år, uppnår en levnadsålder av 50 år; samt

e) för bestridande av de kostnader, som föranledas av de under d) här ovan framställda förslag, med ändring av sitt förut fattade beslut angående det å ordinarie stat under riksstatens tionde huvudtitel uppförda förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap, höjt nämnda anslag, nu 251,300 kronor, med 18,700 kronor till 270,000 kronor.

20:o) I punkt 15 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Norrlands 1:a båtsmanskompani nr 156 *Anders Olof Hällén* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Med biträdande av detta förslag har riksdagen medgivit, att förre båtsmannen vid Norrlands 1:a båtsmanskompani nr 156 *Anders Olof Hällén* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

21:o) I punkt 16 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Gottlands 1:a kompani nr 34 *Johan Rudolf Håkansson Nymoe* må tilldelas pension, såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har riksdagen medgivit, att förre båtsmannen vid Gottlands 1:a kompani nr 34 *Johan Rudolf Håkansson Nymoe* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

22:o) I en till riksdagen den 15 februari 1918 avlåten proposition, nr 108, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Södra Møre 2:a kompani nr 22 *Fredrik Larsson Söderlund* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Riksdagen har ej funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och har förty medgivit, att förre båtsmannen vid Södra Møre 2:a kompani nr 22 *Fredrik Larsson Söderlund* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

23:o) I en till riksdagen den 15 februari 1918 avlåten proposition, nr 109, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Norrlands 3:e kompani nr 67 *Johan Collén Åkerman* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

24:o) I en till riksdagen avlåten, den 15 mars 1918 dagtecknad proposition, nr 164, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Södra Hallands kompani nr 127 *Lameck Elof Johansson Fridén* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot förevarande förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

25:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och under vilka villkor underhåll och

pensioner till avskedat indelt manskap vid armén och flottan må kunna utgå med 200 kronor årligen till varje underhålls- eller pensionsberättigad vid fyllda 67 år».

Även riksdagen anser det med motionen avsedda syftet behjärtansvärt och rättvist. Då genom numera utfärdad lag underhållstagare, vilka vid 1914 års ingång fyllt 67 år, tillerkänts understöd med 50 procent av i allmänna pensionsförsäkringslagen stadgat belopp, lärer anledning icke förefinnas att jämlikt 1914 års bestämmelser låta underhållstagare, födda år 1847 och senare, vid 67 års ålder komma i åtnjutande av ett mindre underhåll än det, som utgår till dem, vilka äro födda före år 1847. Det synes därför vara önskvärt, att en utredning, på sätt i motionen blivit ifrågasatt, snarast möjligt kommer till stånd; och har riksdagen alltså funnit sig böra bifalla motionärens framställning.

Riksdagen får anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och under vilka villkor underhåll och pensioner till avskedat indelt manskap vid armén och flottan må kunna utgå med ett belopp av tvåhundra kronor årligen till varje underhålls- och pensionsberättigad vid fyllda 67 år.

26:o) I punkt 17 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat under riksstatens tionde huvudtitel för år 1919 anvisa ett förslagsanslag å 3,000 kronor att användas för utdelande av tillfälliga understöd åt f. d. stammanskap vid marinen (utom båtsmän) och skeppsgossar, vilka pensionerats enligt reglementet för pensionering av flottans och lotsverkets gemenskap den 31 oktober 1879, under villkor:

att understöd ej må tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter,

att understöd till manskap, som erhållit pension på grund av uppnådd levnads- och tjänstålder, skall utgå med 200 kronor, samt

att understöd till manskap och skeppsgossar, som erhållit pension på grund av skada eller sjukdom, ådragen under tjänstutövning, må på därom gjord ansökning och efter i varje särskilt fall verkställd prövning av behovet och dess sammanhang med den ådragna skadan eller sjukdomen beviljas, med iakttagande att pensionen och understödet icke må tillsammans överstiga det belopp, som skolat utgå såsom livränta vid tillämpning av förordningen den 18 juni 1909 angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har å extra stat under riksstatens tionde huvudtitel för år 1919 anvisat ett förslagsanslag å 3,000 kronor att an-

vändas för utdelande av tillfälliga understöd åt f. d. stammanskap vid marinen (utom båtsmän) och skeppsgossar, vilka pensionerats enligt reglementet för pensionering av flottans och lotsverkets gemenskap den 31 oktober 1879, under villkor:

att understöd ej må tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter,

att understöd till manskap, som erhållit pension på grund av uppnådd levnads- och tjänstålder, skall utgå med 200 kronor, samt

att understöd till manskap och skeppsgossar, som erhållit pension på grund av skada eller sjukdom, ådragen under tjänstutövning, må på därom gjord ansökning och efter i varje särskilt fall verkställd prövning av behovet och dess sammanhang med den ådragna skadan eller sjukdomen beviljas, med iakttagande att pensionen och understödet icke må tillsammans överstiga det belopp, som skolat utgå såsom livränta vid tillämpning av förordningen den 18 juni 1909 angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

27:o) I punkt 18 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1919 under tionde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag av 17,030 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt f. d. förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare vid marinen, vilka pensionerats enligt bestämmelser, äldre än dem, som meddelats genom nådiga kungörelsen den 25 november 1910, under villkor:

att understöd ej tilldelas annan den, som styrker sig vara i behövande omständigheter, samt

att understödet bestämmes för den, som, utan att erhålla invalidunderhåll, i pension från flottans pensionskassa uppbär mindre än 200 kronor årligen, till det belopp, som erfordras för att understödet och pensionen tillsammans skola uppgå till 300 kronor, för den, som i sådan pension eller i dylik pension jämte invalidunderhåll åtnjuter tillhopa från och med 200 kronor till och med 307 kronor årligen, till 100 kronor samt för den, som i sådan pension bekommer 400 kronor eller 500 kronor årligen, till 50 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot förevarande förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

28:o) I punkt 19 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1919 under tionde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag å 9,000 kronor för utdelande av till-

fälliga understöd åt sådana f. d. befattningshavare vid lotsverket, som pensionerats enligt bestämmelser, äldre än dem, som med 1915 års ingång blivit tillämpliga å personalen vid lotsverket, under villkor:

att understöd ej tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter; samt

att understödet bestämmes till 100 kronor, dock att understödet för den, som i pension jämte pensionsförhöjning uppbär mindre än 250 kronor årligen, skall utgå med det belopp, som erfordras för att understödet och pensionen jämte pensionsförhöjningen tillsammans skola uppgå till 350 kronor, samt att understödet tillsammans med pensionen jämte pensionsförhöjningen icke i något fall må överstiga 550 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot förevarande förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

C. **Allmänna indragningsstaten.**

29:o) I en till riksdagen den 15 mars 1918 avlåten proposition, nr 162, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till husmodern vid statens uppfostringsanstalt å Bona *Johanna Kristina Andersson* må, räknat från och med år 1919, från allmänna indragningsstaten utgå en årlig pension av 650 kronor, så länge hon förbliver ogift.

Även riksdagen finner det vara med billighet överensstämmande, att *Johanna Kristina Andersson* vid sin avgång från tjänsten beredes pension, och har riksdagen för sin del icke haft något att erinra mot det av Eders Kungl. Maj:t i sådant avseende föreslagna beloppet.

Riksdagen har alltså medgivit, att till husmodern vid statens uppfostringsanstalt å Bona *Johanna Kristina Andersson* må, räknat från och med år 1919, från allmänna indragningsstaten utgå en årlig pension av sexhundrafemtio kronor, så länge hon förbliver ogift.

30:o) I en till riksdagen den 15 mars 1918 avlåten proposition, nr 163, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till avlidne överkonstapeln *Oskar Bernhard Rooslings änka Ebba Olivia Roosling*, född Olsson, och makarnas minderåriga barn *Karin Margareta, Gunborg Margareta, Sigrid Elvira Margareta, Erik Gustaf och Anna Lisa Margareta* må från och med år 1918 å allmänna indragningsstaten utgå årliga understöd å sammanlagt högst 1,200 kronor, att till dem

utbetalas enligt de grunder, som i 7 och 9 §§ i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete närmare angivas.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra emot ifrågavarande framställning, har medgivit, att till avlidne överkonstapeln Oskar Bernhard Rooslings änka Ebba Olivia Roosling, född Olsson, och makarnas minderåriga barn Karin Margareta, Gunborg Margareta, Sigrid Elvira Margareta, Erik Gustaf och Anna Lisa Margareta må från och med år 1918 å allmänna indragningsstaten utgå årliga understöd å sammanlagt högst ettusen tvåhundra kronor, att till dem utbetalas enligt de grunder, som i 7 och 9 §§ i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete närmare angivas.

31:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte besluta tilldela vaktkonstapeln *P. G. Hofbergs* änka *Wilhelmina Hofberg*, född Johansson, en årlig pension, att utgå så länge hon lever ogift, årligen av fyrahundra (400) kronor, samt ett uppfostringsbidrag till vardera av makarnes 2 barn å etthundra (100) kronor, tills de fyllt 18 år eller kunna sig själva försörja».

Med hänsyn till de ömmande omständigheter, som i detta fall föreligga, anser sig riksdagen böra medgiva, att en årlig pension beredes änkan Hofberg. Såsom statskontoret i avgivet yttrande framhållit, torde hon dock icke böra erhålla högre belopp än om mannen varit delägare i civilstatens änke- och pupillkassa. Pensionen skulle i sådant fall, enligt grunderna i reglementet för nämnda kassa, utgå med en femtedel av mannens avlöning 1,000 kronor eller alltså 200 kronor, vilket belopp, då jämväl barn finnas, bör ökas med 50 procent eller alltså till 300 kronor. Pensionen har anvisats å anslaget till allmänna indragningsstaten.

Riksdagen har alltså, i anledning av förevarande motion, medgivit, att vaktkonstapeln *P. G. Hofbergs* änka *Wilhelmina Hofberg*, född Johansson, må, i enlighet med grunderna i §§ 7—11 av Kungl. Maj:ts reglemente för civilstatens änke- och pupillkassa, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbliver, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av trehundra kronor.

32:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen måtte besluta, »att åt förre vaktkonstapeln vid straffängelset i Mariestad *Gustaf Kling* beviljas ett understöd, utöver den honom beviljade pensionen av 660 kronor, om 340 kronor årligen att utgå från

och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten ägt rum och under Klings återstående livstid».

Av utredningen i ärendet framgår, att riksdagen vid ett föregående tillfälle förklarar sig icke hava något att erinra mot att befattningarna såsom fänggevaldiger och vaktkonstapel med avseende å dem åliggande uppgifter vore att betrakta såsom fullt jämställda. Med hänsyn härtill och till de i motionen anförda ömmande omständigheter, anser riksdagen, i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna, att Kling bör komma i åtnjutande av den föreslagna tilläggs pensionen å 340 kronor.

Då, enligt vad riksdagen inhämtat, Kling avgått från sin tjänst den 22 december 1915, har riksdagen ansett fyllnadspensionen böra beräknas från och med den 1 januari 1916, vid vilken tidpunkt han tillträdde sin nu innehavda pension. Beloppet har anvisats att utgå från anslaget till allmänna indragningsstaten.

Riksdagen har alltså, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre vaktkonstapeln Gustaf Kling må från och med den 1 januari 1916 under sin återstående livstid, utöver honom från förslagsanslaget till pensionering av civila tjänst innehavare tillkommande pension av 660 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig fyllnadspension till belopp av trehundrafyrtio kronor.

33:o) I en till riksdagen avlåten, den 8 februari 1918 dagtecknad proposition, nr 114, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att före detta förste vaktmästaren i utrikesdepartementet *Lars Erik Larson* må, räknat från den 1 januari 1918, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en tilläggs pension av 200 kronor årligen.

Med bifall till ifrågavarande framställning har riksdagen medgivit, att före detta förste vaktmästaren i utrikesdepartementet *Lars Erik Larson* må, räknat från den 1 januari 1918, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en tilläggs pension av tvåhundra kronor årligen.

34:o) I punkt 20 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre artilleristen *Per Bengtsson* må under sin återstående livstid uppbära en årlig pension å allmänna indragningsstaten till så stort belopp, att densamma jämte honom tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till 500

kronor för år räknat, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han frånträder sin nuvarande anställning.

Riksdagen har, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, medgivit, att förre artilleristen Per Bengtsson må under sin återstående livstid uppbära en årlig pension å allmänna indragningsstaten till så stort belopp, att densamma jämte honom tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till femhundra kronor för år räknat, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han frånträder sin nuvarande anställning.

35:o) I punkt 21 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att tygarbetaren vid Karlsborgs tygstation *Karl Gustaf Dufva* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han frånträder sin anställning vid tygstationen.

I sammanhang härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, vari hemställts, att, »då det sedan flera år tillbaka varit praxis, att riksdagen beviljat dylika arbetare ett något högre belopp och med hänsyn till de dyra tider, som rådde, riksdagen måtte besluta höja det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet med 100 kronor eller till sammanlagt 400 kronor, att från allmänna indragningsstaten utgå till Karl Gustaf Dufva från och med månaden näst efter den, under vilken han frånträder sin anställning vid tygstationen».

Såsom i motionen erinras, har riksdagen tillförne i likartade fall beviljat ett pensionsbelopp av 400 kronor, och har riksdagen vid sådant förhållande ansett sig böra bifalla den i ämnet väckta motionen.

På grund av det anförda har riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med bifall till den i ämnet väckta motionen, medgivit, att tygarbetaren vid Karlsborgs tygstation Karl Gustaf Dufva må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyra hundra kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han frånträder sin anställning vid tygstationen.

36:o) I punkt 22 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. fanjunkaren i Norrbottens regemente *Karl Rudolf Hjalmar Stjernberg* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor, att utgå från och med den 1 juni 1917.

Riksdagen har icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och har alltså medgivit, att f. d. fanjunkaren i Norrbottens regemente Karl Rudolf Hjalmar Stjernberg må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av femhundra kronor, att utgå från och med den 1 juni 1917.

37:o) I punkt 23 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre fästningsbyggnadsarbetaren *Johan Gustaf Frank* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor, att utgå från och med år 1918.

I sammanhang härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion vari hemställts, att riksdagen måtte »med hänsyn till den dyrtid som råder och att riksdagen förut beviljat ett högre belopp åt dylika arbetare», bevilja Frank en årlig pension av 400 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen härövan under punkten 35 anfört i fråga om beloppet av den för tygarbetaren Dufva beviljade pensionen har riksdagen ansett sig böra bifalla den i motionen gjorda framställningen.

Riksdagen har alltså, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med bifall till den i ämnet väckta motionen, medgivit, att förre fästningsbyggnadsarbetaren *Johan Gustaf Frank* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyra hundra kronor, att utgå från och med år 1918.

38:o) I punkt 24 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att envar av förutvarande arbetarna vid Borghamns kalkstensbrott *A. G. Björk*, *J. Gustafsson* och *C. A. Pettersson* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigats från sin anställning vid nämnda kalkstensbrott.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, däri hemställts, att, då i liknande fall såväl vid 1916 som 1917 års riksdag beviljats understöd till ett årligt belopp av 400 kronor, ifrågavarande pensioner måtte bestämmas till nämnda belopp.

Med hänsyn till vad i motionen sålunda anförts har riksdagen ansett sig böra bifalla densamma och har alltså, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med bifall till den i ämnet

väckta motionen, medgivit, att envar av förutvarande arbetarna vid Borghamns kalkstensbrott A. G. Björk, J. Gustafsson och C. A. Pettersson må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigats från sin anställning vid nämnda kalkstensbrott.

39:o) I punkt 25 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, dels att förrådsdrängen vid Karlsborgs fästningsbyggnad *Gustaf Larsson-Ståhl* må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller entledigande från sin anställning vid fästningsbyggnaden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära, utöver honon tidigare tillerkänd pension, ytterligare ett årligt pensionsbelopp av 100 kronor, dels ock att envar av arbetarna vid nämnda fästningsbyggnad *Johan Svensson-Ed*, *Frans Oskar Florin* och *Alexander Andersson* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigats från sin anställning vid fästningsbyggnaden.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, däri hemställts, att pensionerna måtte bestämmas till följande belopp, nämligen för Larsson-Ståhl till 200 kronor utöver förut beviljad pension eller således sammanlagt 500 kronor, för Svensson-Ed till 425 kronor samt till vardera av Florin och Andersson 400 kronor.

Enligt riksdagen tillhandakommet meddelande har Larsson-Ståhl den 15 mars innevarande år avlidit; och påfordrar alltså framställningen härutinnan icke någon åtgärd av riksdagen.

Beträffande härefter frågan om pension åt Svensson-Ed framgår av handlingarna i ärendet, att denne under arbetet vid fästningsbyggnaden förlorat sitt ena öga och att han därför från riksförsäkringsanstalten uppbär en årlig livränta av 75 kronor. I likhet med vad i motionen anförts anser riksdagen att, då han nu på grund av sjukdom nödgas lämna den anställning, han under 32 års tid innehaft, en pension av 500 kronor, inberäknat förenämnda livränta, bör beredas honom, varför riksdagen finner sig böra bifalla motionen i denna del.

Vidkommande slutligen pensionsbeloppen för Andersson och Florin hava i överensstämmelse med vad i likartade fall tillförne beviljats dessa ansetts böra utgå enligt det i motionen framställda förslaget med 400 kronor.

Riksdagen har, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande

framställning samt med bifall till den i ämnet väckta motionen, medgivit, att envar av arbetarna vid nämnda fästningsbyggnad Johan Svensson-Ed, Frans Oskar Florin och Alexander Andersson må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension Svensson-Ed av fyrahundratjugufem kronor samt vardera av Florin och Andersson fyrahundra kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigats från sin anställning vid fästningsbyggnaden.

40:o) I punkt 26 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid Borghamns kalkstensbrott *W. F. Brandt* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en till 300 kronor förhöjd årlig pension, att utgå från och med år 1918.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, däri hemställts, att då riksdagen i liknande fall beviljat pension upp till 400 kronor, ifrågavarande pension måtte bestämmas till nämnda belopp.

Med hänsyn till vad i motionen sålunda anförts, har riksdagen funnit sig böra medgiva, att pensionen till Brandt må utgå med ett till 400 kronor förhöjt belopp.

Riksdagen har alltså i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med bifall till den i ämnet väckta motionen, medgivit, att förre arbetaren vid Borghamns kalkstensbrott *W. F. Brandt* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en till fyrahundra kronor förhöjd årlig pension, att utgå från och med år 1918.

41:o) I punkt 27 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra sjuksköterskan vid garnisonssjukhuset i Stockholm *Ingrid Linders* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor, att utgå från och med den 1 augusti 1915.

Riksdagen har icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts framställning och har alltså medgivit, att förra sjuksköterskan vid garnisonssjukhuset i Stockholm *Ingrid Linders* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av sexhundra kronor, att utgå från och med den 1 augusti 1915.

42:o) I punkt 28 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att tygarbetaren vid Gottlands artilleri-

kårs tygverkstäder *Carl Andersson* må från och med månaden näst efter den, under vilken han frånträder sin anställning vid tygverkstäderna, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Med biträdande av detta förslag har riksdagen medgivit, att tygarbetaren vid Gottlands artillerikårs tygverkstäder *Carl Andersson* må från och med månaden näst efter den, under vilken han frånträder sin anställning vid tygverkstäderna, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

43:o) I punkt 29 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre skräddarmästaren vid Livgardets till häst skrädderiverkstad *Georg Konrad Konstantin Svedberg* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder han entledigats från sin anställning vid regementet.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot förevarande förslag, har medgivit, att förre skräddarmästaren vid Livgardets till häst skrädderiverkstad *Georg Konrad Konstantin Svedberg* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av sexhundra kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder han entledigats från sin anställning vid regementet.

44:o) I punkt 30 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att envar av vaktmästaren vid infanteriets skolor å Karlsborg *Johan Alfred Jonsson* och stalldrängen vid samma skolor *Karl Johan Andersson* må från och med månaden näst efter den, under vilken han efter uppnådd ålder av 60 år erhåller entledigande från sin anställning vid omförmälda skolor, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

45:o) I punkt 31 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förrådsarbetarna *Carl Gustaf Hammarlund*, *Carl August Westerberg* och *Oskar Vilhelm Dahlgren* må från och med månaden näst efter den, varunder de erhålla entledigande från sin anställning vid Stockholms intendenturförråd, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, envar av Hammar-

lund och Westerberg till belopp av 500 kronor samt Dahlgren till så stort belopp, att pensionen jämte honom tillkommande årligt underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till sammanlagt 500 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen medgivit, att förrådsarbetarna Carl Gustaf Hammarlund, Carl August Westerberg och Oskar Vilhelm Dahlgren må från och med månaden näst efter den, varunder de erhålla entledigande från sin anställning vid Stockholms intendenturförråd, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, vardera av Hammarlund och Westerberg till belopp av femhundra kronor samt Dahlgren till så stort belopp, att pensionen jämte honom tillkommande årligt underhåll från Vadstena krigsmanhuskassa uppgår till sammanlagt femhundra kronor.

46:o) I punkt 32 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre vaktmästaren vid krigsskolan å Karlberg *Lars Erik Lindblom* må från och med ingången av år 1918 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära, utöver honom tidigare tillerkänt statsunderstöd, ytterligare ett årligt understöd av 250 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen medgivit, att förre vaktmästaren vid krigsskolan å Karlberg *Lars Erik Lindblom* må från och med ingången av år 1918 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära, utöver honom tidigare tillerkänt statsunderstöd, ytterligare ett årligt understöd av tvåhundrafemtio kronor.

47:o) I punkt 33 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att arbetaren vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori *Karl Axel Sandström* må från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning vid gevärsfaktoriet, dock tidigast från och med den 1 januari 1918, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Med biträdande av Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning har riksdagen medgivit, att arbetaren vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori *Karl Axel Sandström* må från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning vid gevärsfaktoriet, dock tidigast från och med den 1 januari 1918, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av femhundra kronor.

48:o) I en till riksdagen den 22 mars 1918 avlåten proposition, nr 207, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att löjtnanten vid Västgöta regemente friherre *H. G. Pfeiff's* änka friherrinnan *Emmy Pfeiff*, född *Nymansson*, och makarnas två minderåriga barn *Per Georg* och *Arvid Georg* må, utöver dem författningsenligt tillkommande pension och pupilltillägg från arméns nya änke- och pupillkassa, från och med den 1 oktober 1917 komma i åtnjutande av pensioner å allmänna indragningsstaten, änkan så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd med 1,100 kronor årligen samt vartdera av barnen intill uppnådd ålder av 21 år med 225 kronor årligen.

I likhet med departementschefen anser riksdagen det vara billigt, att ifrågavarande efterlevande, på sätt vederbörande myndigheter föreslagit, komma i åtnjutande av större pensionsförmåner än dem, vartill de enligt gällande bestämmelser äro berättigade.

Riksdagen har medgivit, att löjtnanten vid Västgöra regemente friherre *H. G. Pfeiff's* änka friherrinnan *Emmy Pfeiff*, född *Nymansson*, och makarnas två minderåriga barn *Per Georg* och *Arvid Georg* må, utöver dem författningsenligt tillkommande pension och pupilltillägg från arméns nya änke- och pupillkassa, från och med den 1 oktober 1917 komma i åtnjutande av pensioner å allmänna indragningsstaten, änkan så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd med ettusen-ett hundra kronor årligen samt vartdera av barnen till och med det år, varunder det fyller 18 år med tvåhundra tjugufem kronor årligen.

49:o) I en till riksdagen den 22 mars 1918 avlåten proposition, nr 208, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärsärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att löjtnanten vid Skånska dragonregementet friherre *H. G. von Blixen-Fineckes* änka friherrinnan *Hilla Brita von Blixen-Finecke*, född *Trolle*, och makarnas minderåriga son *Hans Nils Gustaf Fredrik Bror* må, utöver dem författningsenligt tillkommande pension och pupilltillägg från arméns nya änke- och pupillkassa, från och med den 1 oktober 1917 komma i åtnjutande av pensioner å allmänna indragningsstaten, änkan så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, med 1,100 kronor årligen samt sonen intill uppnådd ålder av 21 år med 225 kronor årligen.

Med hänvisning till vad riksdagen här ovan under punkt 48 anfört i fråga om pension åt friherrinnan *Pfeiff* och hennes minder-

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 10 häft. (Nr 10 A—10 B.) 4

åriga barn har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts framställning om förhöjda pensioner.

Riksdagen har medgivit, att löjtnanten vid Skånska dragonregementet friherre H. G. von Blixen-Fineckes änka friherrinnan Hilla Brita von Blixen-Finecke, född Trolle, och makarnas minderårige son Hans Nils Gustaf Fredrik Bror, må, utöver dem författningsenligt tillkommande pension och pupilltillägg från arméns nya änke- och pupillkassa, från och med den 1 oktober 1917 komma i åtnjutande av pensioner å allmänna indragningsstaten, änkan så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd med ettusenettihundra kronor årligen samt sonen till och med det år, varunder han fyller 18 år med tvåhundraatjugufem kronor årligen.

50:o) I en till riksdagen den 22 mars 1918 avlåten proposition, nr 209, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att vardera av avlidne löjtnanten vid Vendes artilleriregemente *J. G. Torslows* föräldrar f. d. fanjunkaren *Carl Johan Torslow* och hans hustru *Hedvig Vilhelmina Torslow*, född Sandqvist, må från och med den 1 juli 1917 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

Med återopande av vad riksdagen här ovan under punkt 48 anført i fråga om pension åt friherrinnan Pfeiff och hennes minderåriga barn har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

Riksdagen har medgivit, att vardera av avlidne löjtnanten vid Vendes artilleriregemente *J. G. Torslows* föräldrar, f. d. fanjunkaren *Carl Johan Torslow* och hans hustru *Hedvig Vilhelmina Torslow*, född Sandqvist, må från och med den 1 juli 1917 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor.

51:o) I en till riksdagen avlåten, den 15 mars 1918 dagtecknad proposition, nr 160, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att avlidne löjtnanten vid Norrbottens regemente *H. S. M. Bendriks moder* änkefru *Hildegard Antoinetta Laurentia Carlsson*, född *Bergström*, må, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor, att utgå från och med den 1 oktober 1916.

Med bifall till ifrågavarande framställning har riksdagen medgivit, att avlidne löjtnanten vid Norrbottens regemente H. S. M. Bendriks moder änkefru Hildegard Antoinetta Laurentia Carlsson, född Bergström, må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av trehundra kronor, att utgå från och med den 1 oktober 1916.

52:o) I en till riksdagen den 25 januari 1918 avlåten proposition, nr 43, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att musikfanjunkaren i Norra Skånska infanteriregementet, musiksergeanten av första klassen vid regementet *Emil Johan August Schliwa* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder han erhåller avsked från sin innehavande beställning vid regementet.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit ifrågavarande proposition.

53:o) I en till riksdagen den 26 april 1918 avlåten proposition, nr 355, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre musiksergeanten vid Hallands regemente *Gustaf Adolf Blomqvist* må från och med 1918 års ingång under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har riksdagen medgivit, att förre musiksergeanten vid Hallands regemente *Gustaf Adolf Blomqvist* må från och med 1918 års ingång under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av trehundra kronor.

54:o) I en till riksdagen den 25 januari 1918 avlåten proposition, nr 42, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid artilleristabens lokaler i Stockholm *Frans Wilhelm Klint* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 800 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder han erhåller avsked från sin nämnda befattning.

Riksdagen, som ej haft något att erinra mot förevarande förslag, har medgivit, att vaktmästaren vid artilleristabens lokaler i Stockholm

Frans Wilhelm Klint må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av åtta hundra kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder han erhåller avsked från sin nämnda befattning.

55:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen måtte besluta om en årlig pension å 300 kronor att utgå från allmänna indragningsstaten till *August Mörk* under hans återstående livstid från och med 1918 års början, dock att, om Mörk tilläventyrs uppbär någon pension från Vadstena krigsmanshuskassa, denna inräknas i den årliga summan av 300 kronor.

Med hänsyn till de ömmande omständigheter, som i detta fall föreligga, och då Mörk ådragit sig sina skador i tjänsten, anser sig riksdagen böra bifalla den i ämnet väckta motionen.

Riksdagen har alltså, med bifall till förevarande motion, medgivit, att förre soldaten August Mörk må, räknat från innevarande års ingång, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till så stort belopp, att densamma jämte Mörk tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till trehundra kronor för år.

56:o) I en till riksdagen den 8 februari 1918 avlåten proposition, nr 79, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre fästningsbyggnadsarbetaren *Carl August Johansson Lundin* må från och med 1918 års början under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

Riksdagen, som ej haft något att erinra mot förevarande förslag, har medgivit, att förre fästningsbyggnadsarbetaren Carl August Johansson Lundin må från och med 1918 års början under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyra hundra kronor.

57:o) I en till riksdagen den 1 mars 1918 avlåten proposition, nr 126, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att sadelmakaren vid arméns intendenturförråd i Stockholm *E. Magnussons änka Anna Karolina Magnusson*, född *Norberg*, och makarnas två minderåriga barn *Erik Leopold* och *Erika*

Katarina må från och med 1918 års början komma i åtnjutande av pensioner å allmänna indragningsstaten, änkan så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd med 300 kronor årligen samt vartdera av barnen intill uppnådd ålder av 18 år med 100 kronor årligen.

Riksdagen har, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, medgivit, att sadelmakaren vid arméns intendenturförråd i Stockholm *E. Magnussons* änka *Anna Karolina Magnusson*, född *Norberg*, och makarnas två minderåriga barn *Erik Leopold* och *Erika Katarina* må från och med 1918 års början komma i åtnjutande av pensioner å allmänna indragningsstaten, änkan så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd med trehundra kronor årligen samt vartdera av barnen intill uppnådd ålder av 18 år med etthundra kronor årligen.

58:o) I en till riksdagen den 1 mars 1918 avlåten proposition, nr 127, har Eders Kungl. Maj:ts, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att arbetarna vid ammunitionsfabriken *Carl August Lindh* och *Carl Johan Andersson* samt arbeterskorna vid nämnda fabrik *Erik-Hans Anna Johnsson*, *Karin Nilsson* och *Johanna Matilda Bergström* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension, vardera av *Lindh* och *Andersson* med 500 kronor samt en var av *Erik-Hans Anna Johnsson*, *Karin Nilsson* och *Johanna Matilda Bergström* med 300 kronor, att för envar av dem utgå från och med månaden näst efter skedd eller skeende avgång från anställning vid ammunitionsfabriken.

Även riksdagen finner goda skäl vara anförda för beredande av understöd av statsmedel åt samtliga här ifrågavarande arbetare, vilka under en lång följd av år arbetat vid ammunitionsfabriken. I likhet med arméförvaltningens artilleridepartement anser emellertid riksdagen, att med hänsyn till nämnda arbetares tjänstetid och åtnjutna löneförmåner pensionsbeloppen böra bestämmas till 600 kronor för de manliga och 400 kronor för de kvinnliga arbetarna. I avseende å den tidpunkt, från vilken pensionerna skola utgå, har riksdagen icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag eller att de böra beräknas från och med månaden näst efter skedd eller skeende avgång från anställning vid fabriken.

Åberopande vad sålunda anförts har riksdagen medgivit, att arbetarna vid ammunitionsfabriken *Carl August Lindh* och *Carl Johan Andersson* samt arbeterskorna vid nämnda fabrik *Erik-Hans Anna Johnsson*, *Karin Nilsson* och *Johanna Matilda Bergström* må under sin

återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension, vardera av Lindh och Andersson med sexhundra kronor samt envar av Erik-Hans Anna Johnsson, Karin Nilsson och Johanna Matilda Bergström med fyrahundra kronor, att för envar av dem utgå från och med månaden näst efter skedd eller skeende avgång från anställning vid ammunitionsfabriken.

59:o) I en inom riksdagen väckt motion, nr 36, har hemställts, »att riksdagen ville medgiva vaktmästaren vid intendenturkåren, förräds-vaktmästaren vid arméns intendenturförråd å Karlsborg *Johan Gottfrid Johansson Lindhé* sådan förhöjning i den honom av 1914 års riksdag beviljade pensionen 360 kronor, att densamma, jämte det honom tillkommande gratialet från Vadstena krigsmanshuskassa, uppgår till 900 kronor årligen under hans återstående livstid, att utgå från och med månaden näst efter den under vilken han avgått ur tjänst».

Vidare har i en inom riksdagen väckt motion hemställts, »att riksdagen måtte för sin del besluta:

dels nedsättning av vaktmästaren vid intendenturkåren *Gastaf Fallanders* pensionsålder från nuvarande 65 år till 60 år, och

dels att Fallander må från månaden näst efter den, under vilken han erhåller avsked från sin nu innehavande beställning vid intendenturkåren, äga att bekomma en årlig pension av 900 kronor, att utgå från allmänna indragningsstaten.»

Beträffande först frågan om höjning av Lindhés pension anser även riksdagen de i motionen berörda omständigheter, som tillkommit efter 1914 års riksdags beslut i ämnet, vara av beskaffenhet att böra föranleda höjning av det då beviljade pensionsbeloppet, vilket för övrigt ännu icke av Lindhé tillträtts. Såsom statskontoret i avgivet yttrande erinrar, skulle vid ett bifall till motionen Lindhé erhålla en pension av 900 kronor, motsvarande vad som vid avsked efter uppnådd ålder av 65 år i pension tillkommer de förräds-vaktmästare, vilka erhållit anställning på truppförbandens stater. Då emellertid de avlöningsförmåner Lindhé åtnjutit uppgått till 955 kronor 60 öre jämte fri bostad, läser det föreslagna pensionsbeloppet icke kunna anses stå i riktigt förhållande till sagda förmåner, utan synes den av statskontoret ifrågasatta begränsningen av pensionen till 800 kronor vara väl avvägd.

Vidkommande härefter förslaget om pension åt Fallander torde, enligt vad utredningen i ärendet giver vid handen, pensionsrätten för Fallander inträda först vid uppnådda 65 år. Fallander skulle alltså icke förr än år 1922 kunna avgå med rätt till pension. Av ett i motionen

åberopat, den 17 januari innevarande år utfärdat läkarbetyg framgår emellertid, att Fallander på grund av sjukdom icke vidare är tjänstbar. Det vill då synas riktigt, att tillfälle beredes honom att nu avgå med pension. Beträffande storleken av denna har statskontoret visserligen tidigare uttalat sig för ett belopp av 900 kronor, sannolikt beroende därpå att Fallander tillhör arméns pensionskassa och således bidragit till sin pensionering. Detta förhållande uppväges emellertid, vad Lindhé vidkommer, därav att denne har 7 tjänstgöringsår mera än Fallander. Under sådana förhållanden har riksdagen ansett det vara riktigtast, att pensionsbeloppen i båda nu förevarande fall bestämmas lika eller till 800 kronor.

Åberopande vad sålunda anförts har riksdagen medgivit,

a) att vaktmästaren vid intendenturkåren, förrådsvaktmästaren vid arméns intendenturförråd Johan Gottfrid Johansson Lindhé må, utöver honom av 1914 års förra riksdag beviljad pension till belopp av 360 kronor, från och med månaden näst efter den, under vilken han avgår från sin tjänst, under sin återstående livstid uppbära årligen ytterligare pension till sådant belopp, att hela pensionen jämte honom tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till åttahundra kronor, att utgå från allmänna indragningsstaten; och

b) att vaktmästaren vid intendenturkåren Gustaf Fallander må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller avsked från sin nuvarande anställning vid nämnda kår, under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension av åttahundra kronor, att utgå från allmänna indragningsstaten.

60:o) I en till riksdagen den 30 april 1918 avlåten proposition, nr 378, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att korpralen Johan Edvin Normans änka *Agnes Cecilia Norman* och makarnas *minderåriga barn* Gustaf Edvin Sigfrid, Erik Gunnar och Edgar Sixten må å allmänna indragningsstaten åtnjuta ersättning till belopp och under villkor i övrigt, som finnas angivna i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militär-tjänstgöring.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har riksdagen medgivit, att korpralen Johan Edvin Normans änka Agnes Cecilia Norman och makarnas minderåriga barn Gustaf Edvin Sigfrid, Erik Gunnar och Edgar Sixten må å allmänna indragningsstaten åtnjuta ersättning till belopp och under villkor i övrigt, som finnas angivna i

förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

61:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att förre artilleristen, numera arbetaren vid porterbryggeriaktiebolaget D. Carnegie & C:o i Göteborg, *Frans Albert Hellgren* må från den 1 januari 1918 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor.

Såsom av utredningen i ärendet framgår, åtnjuter Hellgren underhåll från den 1 november 1899 i första klassen av Vadstena krigsmanshuskassa med 72 kronor årligen, vilket underhåll nyligen höjts till det i nämnda klass medgivna högsta underhållsbelopp eller 100 kronor att utgå från den 1 januari 1918. Dessutom har han år 1916 fått sig tillerkänt särskilt medgiven förhöjning i sitt underhåll från kassan med 25 kronor om året.

Starka billighetsskäl tala emellertid enligt riksdagens mening för beredande åt Hellgren av ett ytterligare understöd av statsmedel; och har riksdagen icke funnit något att erinra mot det av motionären i sådant avseende framställda förslaget.

Riksdagen har alltså med bifall till förevarande motion, medgivit, att förre artilleristen Frans Albert Hellgren må, utöver honom författningsenligt tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid uppbära årligen ytterligare trehundra kronor å allmänna indragningsstaten.

62:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte besluta tilldela arbetaren *Johan Alfred Ståhlberg* från Sörvik i Mölltorps församling av Skaraborgs län en årlig pension av 400 kronor från och med år 1919».

På de av statskontoret i avgivet yttrande anförda skäl har riksdagen ansett sig böra medgiva ett pensionsbelopp av 300 kronor att utgå i enlighet med statskontorets förslag; och har beloppet anvisats från anslaget till allmänna indragningsstaten.

Riksdagen har, i anledning av förevarande motion, medgivit, att fästningsbyggnadsarbetaren Johan Alfred Ståhlberg må från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten efter den 1 januari 1919 äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp av trehundra kronor årligen.

63:o) I punkt 34 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att fortifikationsarbetaren *Sven Petersson* må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller avsked från sin anställning vid Karlskrona fästningsbyggnad, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, vari hemställts, att riksdagen måtte bevilja ett pensionsbelopp av 400 kronor.

Under återopande av vad i motionen blivit anført, har riksdagen funnit sig böra bifalla den i motionen gjorda framställningen om ett pensionsbelopp av 400 kronor.

Riksdagen har, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med bifall till den i ämnet väckta motionen, medgivit, att fortifikationsarbetaren *Sven Petersson* må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller avsked från sin anställning vid Karlskrona fästningsbyggnad, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor.

64:o) I punkt 35 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att maskinisten å lotsångaren Viken *Erik Vilhelm Classon* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 800 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid lotsverket.

Riksdagen har icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och har alltså medgivit, att maskinisten å lotsångaren Viken *Erik Vilhelm Classon* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av åttahundra kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid lotsverket.

65:o) I en till riksdagen avlåten proposition, nr 110, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre underofficerskorpralen vid 7:de kompaniet av Karlskrona kustartilleriregemente nr 51 *Karl Manfred Olsson* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig livränta av 450 kronor, att utgå från och med den 1 november 1916.

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 10 häft. (Nr 10 A—10 B.) 5

I samband härmed har riksdagen till behandling förehått en inom riksdagen väckt motion, däri hemställts, att ifrågavarande livränta måtte bestämmas till ett belopp av 750 kronor.

Även riksdagen finner det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Olsson under sin återstående livstid beredes något understöd av allmänna medel, och har denna ersättning synts riksdagen böra bestämmas till samma belopp, som skulle hava tillkommit honom, därest bestämmelserna i 1909 års förordning varit å honom tillämpliga. I avseende härå må emellertid erinras, att riksdagen, i anledning av framställning från militieombudsmannen och på statsutskottets tillstyrkande, nyligen beslutit en höjning för år 1918 med femtio procent av samtliga enligt nämnda förordning utgående ersättningsbelopp. Det har då ansetts vara skäligt, att Olsson för samma år kommer i åtnjutande av motsvarande förhöjning. Vid sådant förhållande har riksdagen icke kunnat bifalla motionärens framställning.

Riksdagen har, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition och den i ämnet väckta motionen, medgivit,

dels att förre underofficerskorpralen vid 7:e kompaniet av Karlskrona kustartilleriregemente nr 51 Karl Manfred Olsson må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig livränta av fyrahundra femtio kronor, att utgå från och med den 1 november 1916,

dels ock, att, med tillämpning av innevarande års riksdags beslut om höjning för samma år med femtio procent av samtliga enligt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgående ersättningsbelopp, ifrågavarande livränta må för innevarande år utgå med sexhundra sjuttiofem kronor, att auvisas likaledes från anslaget till allmänna indragningsstaten.

66:o) I en till riksdagen den 16 maj 1918 avlåten proposition, nr 449, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att sergeanten vid kustartilleriet Erik Gunnar Janzes änka *Hermannas Fredrika Janze, född Klint*, och makarnas *minderåriga barn* Maj Inez och Sven Erik må från och med den 1 juni 1918 å allmänna indragningsstaten uppbära: änkan under sin återstående livstid, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbliver, ett årligt belopp av 400 kronor samt vartdera barnet intill uppnådd ålder av 18 år ett årligt belopp av 200 kronor.

Riksdagen har icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag och har alltså medgivit, att sergeanten vid kustartilleriet Erik Gunnar Janzes änka Hermanna Fredrika Janze, född Klint, och makarnas minderåriga barn Maj Inez och Sven Erik må från och med den 1 juni 1918 å allmänna indragningsstaten uppbära: änkan under sin återstående livstid, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbliver, ett årligt belopp av fyrahundra kronor samt vardera barnet intill uppnådd ålder av 18 år ett årligt belopp av tvåhundra kronor.

67:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen ville tilldela änkan *Karolina Karlsson*, född Magnusson, i Karlskrona, ett årligt understöd å 300 kronor att utgå från och med månaden näst efter den, varunder hon slutar sin anställning såsom tvätterska vid Karlskrona kronovarv».

Såsom i motionen omförmäles, har frågan om pension åt änkan Karlsson förut varit föremål för riksdagens prövning. Vid 1912 års riksdag väcktes nämligen förslag om årlig pension åt änkan Karlsson å 300 kronor att utgå från allmänna indragningsstaten. Bankoutskottet anförde i avgivet utlåtande, att då frågan om pension åt änkan Karlsson syntes utskottet böra göras till föremål för utredning av vederbörande myndigheter, utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till det framställda förslaget; och hemställde utskottet, att den i ämnet väckta motionen icke måtte vinna riksdagens bifall. Riksdagen fattade ock sitt beslut i överensstämmelse härmed.

Av den i ärendet numera verkställda utredningen framgår, att änkan Karlsson allt sedan år 1883 utfört tvättnings- och rengöringsarbeten å fartyg vid flottans station i Karlskrona, därvid hon först tjänstgjort som biträde och sedan år 1906 förestått nämnda arbeten. Under sådana förhållanden och med hänvisning till ett likartat fall vid årets riksdag (riksdagens skrivelse nr 98, punkt 2 angående pension åt en f. d. städerska vid Stockholms norra station) har riksdagen funnit sig böra medgiva det i motionen föreslagna understödsbeloppet 300 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin ifrågavarande anställning vid flottans station i Karlskrona. Understödet har anvisats att utgå från anslaget till allmänna indragningsstaten.

Riksdagen har alltså, i anledning av förevarande motion, medgivit, att änkan *Karolina Karlsson*, född Magnusson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning vid flottans station

i Karlskrona, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta ett årligt understöd av trehundra kronor.

68:o) i punkt 36 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att andre maskinisten vid Östersunds hospital Johan Algot Lundströms änka *Matilda Lundström*, född Lindgren, må från och med den 1 juni 1917 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor.

Med biträdande av Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning har riksdagen medgivit, att andre maskinisten vid Östersunds hospital Johan Algot Lundströms änka *Matilda Lundström*, född Lindgren, må från och med den 1 juni 1917 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor.

69:o) I punkt 37 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att från allmänna indragningsstaten må från och med den 1 januari 1918 utgå årliga understöd till yrkesinspektörsassistenten *Vilhelm Immanuel Norings* änka *Karin Lovisa Noring* med 620 kronor och till makarnas dotter *Anna-Lisa Margareta* med 250 kronor samt till underinspektören *Karl Eimer Karlsson Lindbloms* änka *Ingegerd Maria Lindblom* med 420 kronor och till makarnas son *Carl Gustaf Eimer* med 170 kronor, vilka understöd må åtnjutas av ånkorna, så länge de i sitt nuvarande änkestånd förbliva, och av barnen till och med den månad, varunder de fylla 18 år.

Vidare har i en inom riksdagen väckt motion hemställts, att ifrågavarande understöd måtte utgå med följande belopp: till änkan *Noring* med 860 kronor och till hennes dotter med 340 kronor samt till änkan *Lindblom* med 580 kronor och till hennes son med 220 kronor.

I en annan motion har slutligen hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att från allmänna indragningsstaten må från och med 1918 utgå årligt understöd till underinspektören *Axel Wilhelm Carlsson Ceders* änka *Anna Eugenia Ceder*, född Carlsson, med 420 kronor och till makarnas minderåriga barn, sönerna *Oskar Wilhelm* och *Karl Axel* samt dottern *Anna Maria* med respektive 100 kronor, vilka understöd må åtnjutas av änkan, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbliver, och av barnen till och med den månad, varunder de fylla 18 år.»

Vidkommande frågan om pension åt underinspektören *Ceders* efterlevande har, såsom av handlingarna framgår, socialstyrelsen funnit

sig böra upptaga jämväl denna fråga, ehuru någon uttrycklig framställning därom icke ingivits och, då även i detta fall behov av hjälp föreläge, förordat pension åt nämnda efterlevande. Statskontoret har emellertid ansett, att i fråga om denna styrelsens framställning icke kunde åberopas de särskilda omständigheter, som frambållits beträffande Noring och Lindblom eller att de under tjänsteresor ådragit sig sjukdom, som bidragit till eller förorsakat deras död.

Men även om så icke varit fallet, föreligga emellertid, såsom också framgår av den i ämnet väckta motionen, sådana omständigheter, att i här förevarande fall staten bör träda hjälpende emellan och något understöd lämnas änkan Ceder och hennes tre minderåriga barn.

Riksdagen har under sådana förhållanden ansett sig böra biträda den i sistberörda motion gjorda framställningen.

Åberopande vad sålunda anförts, har riksdagen medgivit,

a) att från allmänna indragningsstaten må från och med den 1 januari 1918 utgå årliga understöd till yrkesinspektörsassistenten Wilhelm Immanuel Norings änka Karin Lovisa Noring med åttahundra-sextio kronor och till makarnas dotter Anna-Lisa Margareta med trehundrafyrtio kronor samt till underinspektören Karl Eimer Karlsson Lindbloms änka Ingegerd Maria Lindblom med femhundraåttio kronor och till makarnas son Carl Gustaf Eimer med tvåhundraåtjugy kronor, vilka understöd må åtnjutas av änkorna, så länge de i sitt nuvarande änkestånd förbliva, och av barnen till och med den månad, varunder de fylla 18 år; samt

b) att från allmänna indragningsstaten må från och med år 1918 utgå årligt understöd till underinspektören Axel Wilhelm Carlsson Ceders änka Anna Eugenia Ceder, född Carlsson, med fyrahundraåtjugy kronor och till makarnas minderåriga barn, söner Oskar Wilhelm och Karl Axel samt dottern Anna Maria med respektive etthundra kronor, vilka understöd må åtnjutas av änkan, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbliver, och av barnen till och med den månad, varunder de fylla 18 år.

70:o) I punkt 38 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att renskrivarskan *Alfhild Maria Westring* må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 150 kronor.

I sammanhang härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, vari hemställts, att ifrågakomna pension måtte utgå med ett belopp av 250 kronor.

Med hänsyn till de ömmande omständigheter, som i detta fall föreligga, har riksdagen funnit sig böra biträda den i motionen gjorda framställningen.

Riksdagen har alltså, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts framställning och med bifall till den i ämnet väckta motionen, medgivit, att renskriversonkan Alfhild Maria Westring må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundra femtio kronor.

71) I en till riksdagen den 25 januari 1918 avlåten proposition, nr 48, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att avlidne tillförordnade andre länsnotarien i Jämtlands län John Gustaf Söderströms änka *Elsa Sofia Söderström, född Sundberg*, och makarnas minderåriga dotter Gunnel Margareta må för tiden från och med den 1 augusti 1917 å allmänna indragningsstaten uppbära årliga understöd, änkan med 500 kronor, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, samt dottern med 200 kronor till uppnådd ålder av 18 år.

Riksdagen, som ej haft något att erinra mot förevarande förslag, har medgivit, att avlidne tillförordnade andre länsnotarien i Jämtlands län John Gustaf Söderströms änka *Elsa Sofia Söderström, född Sundberg*, och makarnas minderåriga dotter Gunnel Margareta må för tiden från och med den 1 augusti 1917 å allmänna indragningsstaten uppbära årliga understöd, änkan med femhundra kronor, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, samt dottern med tvåhundra kronor till uppnådd ålder av 18 år.

72:o) I en till riksdagen den 25 januari 1918 avlåten proposition, nr 49, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att extra tjänstemannen å järnvägsstyrelsens statistiska kontor *Gustaf Elias Erdmann* må från och med månaden näst efter den, då hans anställning vid statens järnvägar upphör, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till belopp av 1,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit ifrågavarande proposition.

73:o) I en till riksdagen den 29 april 1918 avlåten proposition, nr 374, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre uppsyningsmannen vid Göteborgs hospital Karl Oskar Anderssons änka *Sofia Charlotta Andersson* må från och med den 1 december 1917 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot förevarande förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

74:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen ville besluta tilldela framlidne stationsinspektoren *Johan Alfred Carlborgs* änka *Hilda Charlotta Kristina Carlborg*, f. Pettersson, ett årligt understöd av 500 kronor».

Med hänsyn till de särskilt ömmande omständigheter, som här föreligga, och vid det förhållande att, ehuru änkan Carlborg visserligen icke reglementsenligt är berättigad till någon pension, mannen Carlborg likväl under en följd av år erlagt avgifter till statens järnvägars änke- och pupillkassa, anser sig riksdagen böra medgiva, att ett årligt understöd av statsmedel tilldelas änkan Carlborg; och har detsamma ansetts skäligen böra bestämmas till 300 kronor att utgå från och med den 1 januari 1918 och anvisas å anslaget till allmänna indragningsstaten.

Riksdagen har i anledning av förevarande motion, medgivit, att stationsinspektoren *Johan Alfred Carlborgs* änka *Hilda Charlotta Kristina Carlborg*, född Pettersson, må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten åtnjuta ett årligt understöd av trehundra kronor, att utgå från och med den 1 januari 1918.

75:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte antingen av statens järnvägars trafikmedel eller å allmänna pensions- och indragningsstaten bevilja revisorn *Justus Myhrmans* änka *Emilia Vilhelmina Myhrman*, född Vifén, ett årligt understöd av fyrahundra kronor att utgå, så länge hon lever ogift.»

Med hänsyn dels till vad i ärendet blivit upplyst rörande Myhrmans arbete i statens järnvägars tjänst, dels ock till de ömmande omständigheter, som i detta fall äro för handen, anser sig riksdagen under återopande därav att riksdagen, efter det denna pensionsfråga senast

behandlades, vid flera tillfällen behjärtat framställningar under liknande förhållanden, böra medgiva, att ett årligt underhåll av statsmedel beviljas änkan Myhrman under hennes återstående livstid. Beloppet har ansetts lämpligen böra bestännas till 300 kronor och anvisas att utgå från och med innevarande års början å anslaget till allmänna indragningsstaten.

Riksdagen har, i anledning av förevarande motion, medgivit, att revisorn Justus Myhrmans änka Emilia Villhelmina Myhrman, född Vifén, må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten åtnjuta ett årligt understöd av trehundra kronor, att utgå från och med den 1 januari 1918.

76:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att tilldela f. schaktmästaren *Nils Johan Lundberg* ett årligt understöd av 300 kronor, att om möjligt utgå från och med 1918 års början och att utgå på allmän indragningsstat under hans återstående livstid.»

På grund av vad i ärendet förekommit, har riksdagen ansett sig böra medgiva, att ett årligt understöd å 300 kronor tilldelas Lundberg. Beloppet har ansetts böra anvisas från anslaget till allmänna indragningsstaten och med hänsyn därtill, att Lundberg redan för innevarande år tillerkänts en gratifikation till samma belopp, utgå först från och med den 1 januari 1919.

Riksdagen har alltså, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre schaktmästaren *Nils Johan Lundberg* må under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten erhålla ett årligt understöd av trehundra kronor, att utgå från och med den 1 januari 1919.

77:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen må tillerkänna konduktören *Lars Petter Nordströms* änka *Maria Kristina Nordström* att under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.»

Enligt vad utredningen i ärendet givit vid handen, åtnjuter änkan Nordström såsom bidrag till sitt uppehälle från statens järnvägars änke- och pupillkassa ett årligt anslag av 345 kronor. Vidare äger hon, på sätt statskontoret i avgivet yttrande erinrar, enligt de fastställda grunderna för krigstidstillägg för innevarande år åt änkor och barn efter f. d. befattningshavare i statens tjänst att erhålla dylikt tillägg för året med 240 kronor. De i ärendet anförda omständigheterna torde emellertid enligt riksdagens mening vara av sådan art, att oavsett berörda krigs-

tidstillägg änkan Nordström synes böra utöver sin pension från änke- och pupillkassan tillerkännas något ytterligare understöd av statsmedel; och har riksdagen i sådant avseende ansett ett belopp av 200 kronor vara skäligt. Understödet har ansetts böra utgå från och med den 1 januari 1919 och anvisas från anslaget till allmänna indragningsstaten.

Riksdagen har, i anledning av förevarande motion, medgivit, att konduktören Lars Petter Nordströms änka Maria Kristina Nordström må, utöver henne tillkommande pension från statens järnvägars änke- och pupillkassa till belopp av 345 kronor, från och med den 1 januari 1919 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, uppbära årligen ytterligare tvåhundra kronor å allmänna indragningsstaten.

78:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att stalldrängen vid Göteborgs hospital *Olof Borgströms änka Emma Sofia Borgström* må från och med 1 januari 1918 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor».

Såsom medicinalstyrelsen i avgivet yttrande erinrar, föreligger icke någon rätt till pension för änkor efter hospitalsbetjäning. Förlidet års riksdag beviljades emellertid änkan efter hospitalsportvakten K. T. Sundkvist ett årligt understöd av 300 kronor. Beträffande såväl änkan Borgström som den under nästföljande punkt omförmälda änkan Kjell föreligga ganska likartade omständigheter som i det nyss anförda fallet. Medicinalstyrelsen har också erinrat, att såväl Borgström som Karlsson-Kjell i likhet med portvakten Sundkvist varit fullt upptagna av sina respektive sysslor och följaktligen kunde betraktas såsom befattningshavare vid hospital i vida högre grad än Sundkvist. Under sådana förhållanden anser sig riksdagen böra medgiva ett understödsbelopp av 300 kronor åt änkan Borgström och hennes minderåriga son, att utgå från allmänna indragningsstaten samt fördelas med 200 kronor på änkan och 100 kronor på sonen Ejnar Fredrik, född den 3 juli 1904, att av honom uppbäras intill uppnådda 18 år.

Riksdagen har, i anledning av förevarande motion, medgivit, att hospitalsdrängen Olof Borgströms änka Emma Sofia Borgström, född Johansdotter, samt makarnas minderåriga son må från och med den 1 januari 1918 å allmänna indragningsstaten åtnjuta understöd, änkan under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, med tvåhundra kronor om året samt sonen intill uppnådd ålder av 18 år med etthundra kronor årligen.

79:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja sjukskötaren *Karl Herman Karlsson-Kjells änka, Elin Kjell*, f. Vinter, ett årligt understöd av 300 kronor, att utgå från 1 januari 1918 så länge hon lever ogift, samt 100 kronor till varje barn intill fyllda 18 år.

Med hänvisning till vad riksdagen här ovan under nästföregående punkt anfört i fråga om pension åt änkan Borgström anser sig riksdagen böra medgiva ett belopp av 200 kronor åt änkan Kjell samt 100 kronor åt vart och ett av hennes fyra minderåriga barn att till barnen utgå intill uppnådd ålder av 18 år. Beloppen hava anvisats från anslaget till allmänna indragningsstaten och beräknats från den 1 januari 1918.

Riksdagen har alltså, i anledning av förevarande motion, medgivit, att sjukskötaren *Karl Herman Karlsson-Kjells änka Elin Kjell*, född Vinter, och makarnas fyra minderåriga barn må från och med den 1 januari 1918 å allmänna indragningsstaten åtnjuta understöd, änkan under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, med tvåhundra kronor om året samt vart och ett av barnen intill uppnådd ålder av 18 år med etthundra kronor årligen.

80:o) I punkt 39 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förste vaktmästaren i kommerskollegium *Erik Gustaf Ohlsson* må från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en tilläggspension av tvåhundra kronor årligen.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, har riksdagen medgivit, att förste vaktmästaren i kommerskollegium *Erik Gustaf Ohlsson* må från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en tilläggspension av tvåhundra kronor årligen.

81:o) I punkt 40 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att de fyllnadsbelopp, som i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1918 omförmäles erfordras för beredande av avlöning åt de å äldre stater kvarstående registratorer i statsdepartementen, må utgå från det under tionde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot förevarande förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

82:o) I en till riksdagen den 22 mars 1918 avlåten proposition, nr 206, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att tullvaktmästaren L. G. S. Sjöbloms efterlämnade änka *Kristina Olivia Sjöblom* och makarnas minderåriga dotter *Brita Hulda Severina* må från och med den 1 oktober 1916 å allmänna indragningsstaten uppbära: änkan Sjöblom under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, en årlig livränta av 375 kronor samt dottern intill uppnådd ålder av 15 år en årlig livränta av 300 kronor.

Aven riksdagen anser sådana omständigheter vara för handen, att understöd av statsmedel i form av livränta bör beredas änkan Sjöblom och hennes minderåriga dotter. Riksdagen har icke heller haft något annat att erinra mot förslaget än att beträffande livräntan till dottern i överensstämmelse med den praxis, som i detta avseende tillämpas inom riksförsäkringsanstalten, nämnda ränta räknats först från hennes födelse eller den 12 november 1916, varjämte densamma ansetts skäligen böra utgå intill uppnådd ålder av 18 år.

Åberopande vad sålunda anförts har riksdagen medgivit, att tullvaktmästaren Ludvig Gereon Severin Sjöbloms efterlämnade änka *Kristina Olivia Sjöblom*, född Jonsson, och makarnas minderåriga dotter *Brita Hulda Severina* må å allmänna indragningsstaten uppbära: änkan Sjöblom från och med den 1 oktober 1916 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, en årlig livränta av trehundra sjuttiofem kronor samt dottern från och med den 12 november 1916 intill uppnådd ålder av 18 år en årlig livränta av trehundra kronor.

83:o) I punkt 41 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att i avbidan på proposition angående understöd åt vissa äldre behövande folkskollärare och småskollärare, beräkna för ändamålet under tionde huvudtiteln å allmänna indragningsstaten för år 1919 ett belopp av 54,800 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 15 mars 1918 avlåten proposition, nr 177, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen dels medgiva, att för år 1919 understöd må enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, tillerkännas

a) äldre behövande folkskollärare, som oförvitligt skött sin tjänst men därifrån erhållit avsked före år 1867, till belopp av 800 kronor, samt

b) sådan behövande lärare och lärarinna vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinna vid folkskola, som efter oförvitlig tjänstgöring under sammanlagt minst femton års tid avgått från tjänsten före utgången av år 1891 samt uppnått en levnadsålder av minst femtiofem år, till belopp av 400 kronor;

dels ock för berörda ändamål anvisa för år 1919 på allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag av 54,800 kronor.

På grund av vad till stöd för förevarande förslag i statsrådsprotokollet förekommer, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

84:o) I punkt 42 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Norrköping *Per August Pettersson Malm* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 400 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, däri hemställts, att ifrågavarande pension måtte bestämmas till ett belopp av femhundra kronor.

Riksdagen har medgivit, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Norrköping *Per August Pettersson Malm* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av femhundra kronor.

85:o) I punkt 43 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid realskolan i Arvika *Olof Petter Göranson* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 400 kronor.

Riksdagen har icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och har alltså medgivit, att vaktmästaren vid realskolan i Arvika *Olof Petter Göranson* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av fyrahundra kronor.

86:o) I punkt 44 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid samskolan i Piteå *Johan Abraham Johansson Hoikka* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 400 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen medgivit, att vaktmästaren vid samskolan i Piteå *Johan Abraham Johansson Hoikka* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av fyrahundra kronor.

87:o) I punkt 45 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att slöjdläraren *Karl Petter Johansson* må från och med månaden näst efter den, under vilken han lämnat sin anställning såväl vid allmänt läroverk som vid statsunderstödd enskild läroanstalt, under sin återstående livstid uppbära utöver den pension, han åtnjuter från dövstumläraernas pensionsanstalt, en årlig tilläggspension från allmänna indragningsstaten av 600 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen medgivit, att slöjdläraren *Karl Petter Johansson* må från och med månaden näst efter den, under vilken han lämnat sin anställning såväl vid allmänt läroverk som vid statsunderstödd enskild läroanstalt, under sin återstående livstid uppbära utöver den pension, han åtnjuter från dövstumläraernas pensionsanstalt, en årlig tilläggspension från allmänna indragningsstaten av sexhundra kronor.

88:o) I punkt 46 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att verkmästaren vid tekniska elementarskolan i Hernösand *Oskar Leonard Westlandt* må från och med månaden näst efter den, varunder avsked från verkmästarebefattningen bliver honom beviljat, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 670 kronor.

Med biträdande av detta förslag har riksdagen medgivit, att verkmästaren vid tekniska elementarskolan i Härnösand *Oskar Leonard Westlandt* må från och med månaden näst efter den, varunder avsked från verkmästarebefattningen bliver honom beviljat, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av sexhundra-sjuttio kronor.

89:o) I punkt 47 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att därest *Gustaf Wennman* antages till innehavare av preparatorsbefattningen vid karolinska mediko-kirurgiska institutets anatomiska institution, han må i sådan egenskap från och med år 1919, så länge han kvarstår i befattningen, å allmänna indragningsstaten uppbära årligen ett personligt lönetillägg av 1,150 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har riksdagen medgivit, att, därest *Gustaf Wennman* antages till innehavare av preparatorsbefattningen vid karolinska mediko-kirurgiska institutets anatomiska institution, han må i sådan egenskap från och med år 1919, så länge han kvarstår i befattningen, å allmänna indragningsstaten uppbära årligen ett personligt lönetillägg av ettusen etthundrafemtio kronor.

90:o) i en till riksdagen den 8 februari 1918 avlåten proposition, nr 70, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till vaktmästaren vid svenska Sofiakyrkan i Paris *M. J. A. Falkmans änka Louise Jenny Falkman* må från och med den 1 oktober 1916 under hennes återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten utgå ett årligt belopp i svenskt mynt motsvarande 500 francs, dock högst 360 kronor, under villkor att minst lika stort understöd under samma tid lämnas änkan Falkman av svenska Sofiaförsamlingen i Paris.

Riksdagen, som ej haft något att erinra mot förevarande förslag, har medgivit, att till vaktmästaren vid svenska Sofiakyrkan i Paris *M. J. A. Falkmans änka Louise Jenny Falkman* må från och med den 1 oktober 1916 under hennes återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten utgå ett årligt belopp i svenskt mynt motsvarande 500 francs, dock högst trehundra sextio kronor, under villkor att minst lika stort understöd under samma tid lämnas änkan Falkman av svenska Sofiaförsamlingen i Paris.

91:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte till avlidne professor *Gustav Sundbärgs* moder fru *Hedda Sundbärg* bevilja ett årligt understöd av 2,000 kronor, att utgå från och med innevarande år.»

I likhet med statskontoret, som avgivit yttrande i ärendet, anser riksdagen förslaget om ett årligt understöd av statsmedel åt avlidne professor *Sundbärgs* moder innebära en värdig hedersbetygelse

åt minnet av den avlidnes gagnande och med rätta högt uppskattade verksamhet. Det har dock syntts riksdagen, som om det föreslagna beloppet vore väl högt och har riksdagen stannat vid att medgiva ett belopp av 1,000 kronor. Understödet har anvisats från anslaget till allmänna indragningsstaten.

Riksdagen har alltså, i anledning av förevarande motion, medgivit, att avlidne professorn Gustav Sundbärags moder änkan Hedda Sundbärg må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av ettusen kronor.

92:o) I en till riksdagen den 1 mars 1918 avlåten proposition, nr 121 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förvaltaren av reservförrådet för läroverkens målskjutningsmateriell, majoren *Wilhelm Åman* må, utöver honom redan tillkommande pensioner av statstjänster, från och med månaden näst efter den, varunder han fullgjort honom meddelat uppdrag att under år 1918 slutföra honom såsom förvaltare av reservförrådet åliggande göromål m. m., under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 750 kronor.

Riksdagen har medgivit, att förvaltaren av reservförrådet för läroverkens målskjutningsmateriell, majoren *Wilhelm Åman* må, utöver honom redan tillkommande pensioner av statstjänster, från och med månaden näst efter den, varunder han fullgjort honom meddelat uppdrag att under år 1918 slutföra honom såsom förvaltare av reservförrådet åliggande göromål m. m., under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av femhundra kronor.

93:o) I en till riksdagen den 26 april 1918 avlåten proposition, nr 343, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att tonsättaren *J. G. E. Sjögrens* änka *Berta Elisabet Sjögren*, född *Dahlman*, må från och med år 1919 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten åtnjuta ett årligt understöd av 1,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit ifrågavarande proposition.

94:o) I en till riksdagen den 1 mars 1918 avlåten proposition, nr 120, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att avlidne musikläraren Carl Lundells änka *Henrika Amalia Lundell*, född Lokander, må från och med den 1 januari 1918, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra emot ifrågavarande framställning, har medgivit, att avlidne musikläraren Carl Lundells änka, *Henrika Amalia Lundell*, född Lokander, må från och med den 1 januari 1918, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor.

95:o) I en till riksdagen den 22 mars 1918 avlåten proposition, nr 243, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, *dels* att en var av småskolläraryänkorna *Kristina Katarina Andersson* i Öster-Lövsta församling, *Amanda Matilda Blomkvist* i Hinneryds församling, *Anna Ekman* i Envikens församling, *Margta Ögren* i Hamrånge församling, *Gertrud Bengtsson* i Hofterups församling, *Josefina Karolina Johansson* i Torsby församling och *Karolina Asklöf* i Frödinge församling må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor,

dels att understödet må, under i övrigt enahanda villkor, förhöjas med 50 procent för en var av ifrågavarande änkor, som styrker sig äga försörjningsplikt mot ett eller flera egna äkta barn, som icke fyllt 18 år,

dels ock att, för den händelse någon av sistnämnda änkor skulle avlida utan att hava trätt i nytt gifte och vid sitt frånfälle efterlämna äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder, understöd må utgå till barnen, tills de fyllt 18 år, med belopp av 150 kronor för ett, 300 kronor för två samt 450 kronor för tre eller flera barn.

På de i statsrådsprotokollet anförda skäl och under åberopande av 1917 års riksdags i samma protokoll jämväl omförmälda beslut om understöd åt änkan *Thilda Petterson* finner riksdagen sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts framställning.

Riksdagen har medgivit, *dels* att en var av småskolläraryänkorna *Kristina Katarina Andersson* i Öster-Lövsta församling, *Amanda Matilda Blomkvist* i Hinneryds församling, *Anna Ekman* i Envikens församling, *Margta Ögren* i Hamrånge församling, *Gertrud Bengtsson* i Hofterups

församling, Josefina Karolina Johansson i Torsby församling och Karolina Asklöf i Frödinge församling må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor,

dels att understödet må, under i övrigt enahanda villkor, förhöjas med 50 procent för en var av ifrågavarande änkor, som styrker sig äga försörjningsplikt mot ett eller flera egna äkta barn, som icke fyllt 18 år,

dels ock att, för den händelse någon av sistnämnda änkor skulle avlida utan att hava trätt i nytt gifte och vid sitt frånfalle efterlämna äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder, understöd må utgå åt barnen, tills de fyllt 18 år, med belopp av 150 kronor för ett, 300 kronor för två samt 450 kronor för tre eller flera barn.

96:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen ville besluta, att, i enlighet med grunderna i Kungl. Maj:ts reglemente den 15 oktober 1875 för folkskollärarnas änke- och pupillkassa och på därstädes stadgade villkor, en årlig pension av 300 kronor må från och med den 1 januari 1918 å allmänna indragningsstaten utgå till avlidne småskollärare Per Hansson Sjölin's änka *Hanna Sjölin*».

Med hänvisning till vad riksdagen här ovan under nästföregående punkt anfört med anledning av Kungl. Maj:ts framställning i propositionen nr 243 angående understöd åt småskolläraryänkan Andersson m. fl. anser sig riksdagen böra bifalla motionärens förslag om ett understödsbelopp av 300 kronor om året att utgå från och med den 1 januari 1918. Enligt vad ett vid motionen fogat bouppteckningsinstrument utvisar, har änkan Sjölin icke några barn under 18 års ålder att försörja.

Riksdagen har alltså, i anledning av förevarande motion medgivit att avlidne småskolläraren Per Hansson Sjölin's änka Hanna Sjölin, född Nordström, må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor.

97:o) I en till riksdagen den 26 april 1918 avlåten proposition, nr 352, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att envar av folkskolläraryänkorna *Märta Fredrika Sundblad* i Göteborgs Vasa-församling, *Charlotta Jansson* i Misterhults församling, *Elna Andersson* i Degeberga församling, *Maria*

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 10 häft. (Nr 10 A—10 B.) 7

Lindholm i Sventorps församling, *Inga Modéen* i Åsenhöga församling och *Inga Helena Norlander* i Norra Fågelås församling må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor, att utgå till *Charlotta Jansson* från och med den 1 februari 1918 och till de övriga från och med den 1 januari 1918.

Såsom i statsrådsprotokollet erinras, har riksdagen tillförne av billighetsskäl beviljat understöd åt folkskolläraryänkor, vilkas män icke varit delaktiga i folkskolläraryänke- och pupillkassa. Även i nu förevarande fall föreligga samma skäl för beviljande av dylika understöd och riksdagen har därför med åberopande jämväl av förlidet års riksdags beslut om understöd av 300 kronor åt änkan *Nilsson* funnit sig böra bifalla *Eders Kungl. Maj:ts* föreliggande förslag.

Riksdagen har alltså med bifall till *Eders Kungl. Maj:ts* förevarande proposition, medgivit, att en var av folkskolläraryänkorna *Märta Fredrika Sundblad* i Göteborgs Vasa-församling, *Charlotta Jansson* i Misterhults församling, *Elna Andersson* i Degeberga församling, *Maria Lindholm* i Sventorps församling, *Inga Modéen* i Åsenhöga församling och *Inga Helena Norlander* i Norra Fågelås församling må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor, att utgå till *Charlotta Jansson* från och med den 1 februari 1918 och till de övriga från och med den 1 januari 1918.

98:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen ville besluta, att, i enlighet med grunderna i *Kungl. Maj:ts* reglemente den 15 oktober 1875 för folkskolläraryänke- och pupillkassa och på därstädes stadgade villkor, en årlig pension av trehundra kronor må från och med den 1 januari 1918 å allmänna indragningsstaten utgå till avlidne folkskollärare *Nils Nilssons* efterlevande änka *Hanna Nilsson*».

Med hänvisning till vad riksdagen här ovan under nästföregående punkt anført i fråga om föreslaget understöd åt änkan *Sundblad* m. fl. anser sig riksdagen böra biträda motionärens förslag om ett årligt understödsbelopp av 300 kronor åt änkan *Nilsson* att utgå från och med den 1 januari 1918 och anvisas å allmänna indragningsstaten.

Riksdagen har, i anledning av förevarande motion medgivit, att avlidne folkskolläraren *Nils Nilssons* änka *Hanna Nilsson* må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor att utgå från och med den 1 januari 1918.

99:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att bevilja folkskollärare A. J. Mogrens efterlämnade maka fru *Amalia Augusta Mogren* ett årligt understöd av 300 kronor».

Under återopande av vad riksdagen här ovan vid punkt 97 anfört i fråga om understöd åt änkan Sundblad m. fl. anser sig riksdagen böra biträda motionärens framställning om ett årligt understöd av 300 kronor åt änkan Mogren. Understödet har ansetts böra utgå från och med den 1 januari 1918 och anvisats å allmänna indragningsstaten.

Riksdagen har, i anledning av förevarande motion, medgivit, att avlidne folkskolläraren Albert Julius Mogrens änka *Amalia Augusta Mogren*, född Hagström, må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor att utgå från och med den 1 januari 1918.

100:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen må besluta, att i enlighet med grunderna i Kungl. Maj:ts reglemente den 15 oktober 1875 för folkskollärarnas änke- och pupillkassa och på där stadgade villkor en årlig pension av 300 kronor måtte från och med den 1 januari 1918 å allmänna indragningsstaten utgå till avlidna folkskolläraren Jöns Larssons efterlevande änka *Kerstin Larsson*».

Under återopande av vad riksdagen här ovan vid punkt 97 anfört i fråga om understöd åt änkan Sundblad m. fl. anser sig riksdagen böra biträda motionärens framställning om ett årligt understöd av 300 kronor åt änkan Larsson.

Riksdagen har i anledning av förevarande motion medgivit, att avlidne folkskolläraren Jöns Larssons änka *Kristina Larsson*, född Nilsson, må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor att utgå från och med den 1 januari 1918.

101:o) I en till riksdagen den 7 maj 1918 avlåten proposition, nr 436, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

dels att småskollärarynkan *Karolina Svensson* i Riseberga församling må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor;

dels att understödet må, under i övrigt enahanda villkor, förhöjas med 50 procent, så länge hon styrker sig äga försörjningsplikt mot ett eller flera egna äkta barn, som icke fyllt 18 år;

dels ock att, för den händelse hon skulle avlida utan att hava trätt i nytt gifte och vid sitt frånfalle efterlämna äkta barn, som icke uppnått 18 års ålder, understöd må utgå åt barnen, tills de fyllt 18 år, med belopp av 150 kronor för ett, 300 kronor för två och 450 kronor för tre barn.

Riksdagen har, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, bifallit Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

102:o) I en till riksdagen den 7 maj 1918 avlåten proposition, nr 437, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att folkskol-läraryrket *Kristina Lundberg* i Blomskogs församling må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor.

Riksdagen som icke funnit något att erinra emot ifrågavarande framställning, har medgivit, att folkskolläraryrket *Kristina Lundberg* i Blomskogs församling må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor.

103:o) I punkt 48 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vice kommissionslantmätaren i Stockholms län *Karl Viktor Konrad Ekstrand* må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid åtnjuta årligt understöd från allmänna indragningsstaten till belopp av 1,600 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen medgivit, att vice kommissionslantmätaren i Stockholms län *Karl Viktor Konrad Ekstrand* må från och med den 1 januari 1918 under sin återstående livstid åtnjuta årligt understöd från allmänna indragningsstaten till belopp av ettusen sexhundra kronor.

104:o) I punkt 49 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva att extra ritaren vid rikets allmänna kartverk *Carl Emil Markman* må å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid från och med månaden näst efter den, varunder hans anställning vid kartverket upphör, uppbära pension till belopp av 2,100 kronor årligen.

Riksdagen som icke funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning, har medgivit, att extra ritaren vid rikets allmänna kartverk Carl Emil Markman må å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid från och med månaden näst efter den, varunder hans anställning vid kartverket upphör, uppbära pension till belopp av två-tusen etthundra kronor årligen.

105:o) I punkt 50 under tionde huvudtiteln, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att var och en av stallbetjänterna vid Strömsholms hingstdepå *Per Erik Ström, Per Alfred Lind, Gustaf Edvard Wallenberg, Johan Fredrik Kalén* och *Johan Erik Lundin* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid depån, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 500 kronor.

Riksdagen har icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och har alltså medgivit, att var och en av stallbetjänterna vid Strömsholms hingstdepå *Per Erik Ström, Per Alfred Lind, Gustaf Edvard Wallenberg, Johan Fredrik Kalén* och *Johan Erik Lundin* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid depån, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av femhundra kronor.

106:o) I punkt 51 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att stallbetjanten vid Flyinge hingstdepå *Nils Andersson* må från och med månaden näst efter den, under vilken han avgår från sin anställning vid depån, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 400 kronor.

Riksdagen har icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning och har alltså medgivit, att stallbetjanten vid Flyinge hingstdepå *Nils Andersson* må från och med månaden näst efter den, under vilken han avgår från sin anställning vid depån, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av fyrahundra kronor.

107:o) I punkt 52 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att avlidne hovslagaren vid veterinärhögskolan *Johan Erik Erikssons änka Maria Eriksson*, född Moberg, må från och med den 1 oktober 1917 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 250 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot förevarande förslag, har medgivit, att avlidne hovslagaren vid veterinärhögskolan Johan Erik Erikssons änka Maria Eriksson, född Moberg, må från och med den 1 oktober 1917 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafemtio kronor.

108:o) I punkt 53 under tionde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vart och ett av avlidne extra lantmätaren *Birger Knut Löwenhaupt Hoffmanns* och hans änka Anna Gustava Hoffmanns, född Hedenskog, barn *Gustaf Holger, Birgit Emma Katarina och Lars Emil* må från och med ingången av år 1918 uppbära från allmänna indragningsstaten ett uppfostringsbidrag av 100 kronor att åtnjutas intill uppnådd ålder av 18 år.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har medgivit, att vart och ett av avlidne extra lantmätaren *Birger Knut Löwenhaupt Hoffmanns* och hans änka Anna Gustava Hoffmanns, född Hedenskog, barn *Gustaf Holger, Birgit Emma Katarina och Lars Emil* må från och med ingången av år 1918 uppbära från allmänna indragningsstaten ett uppfostringsbidrag av etthundra kronor att åtnjutas intill uppnådd ålder av 18 år.

109:o) I en till riksdagen den 8 februari 1918 avlåten proposition, nr 78, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att en var av professorerna vid lantbruksinstitutet vid Ultuna *Johan Abraham Sjöström, Ernst Vilhelm Esbjörn Petersson och Anders Gustaf Timberg* må för vart och ett av åren 1918—1922, i den mån han då kvarstår i tjänst såsom professor, såsom gottgörelse för genom övergång å ny avlöningsstat för institutet föranledd minskning i behållna avlöningsförmåner uppbära, Sjöström 166 kronor, Petersson 85 kronor och Timberg 419 kronor 50 öre, att utgå från allmänna indragningsstaten.

Riksdagen har avslagit Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.

110:o) I en till riksdagen den 26 april 1918 avlåten proposition, nr 344, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid lantbruksinstitutet vid Ultuna *Lars Fredrik Nybergs* änka *Emma Nyberg*, född Johansson, samt makarnas mideråriga barn *Johan Edvard* och *Dagny Elisabet* må från allmänna indragningsstaten från och med den 1 juli 1917 åtnjuta

årliga understöd, änkan Nyberg, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, till belopp av 250 kronor samt vart och ett av nyssnämnda barn intill uppnådd ålder av 18 år till belopp av 50 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra emot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har medgivit, att vaktmästaren vid lantbruksinstitutet vid Ultuna Lars Fredrik Nybergs änka Emma Nyberg, född Johansson, samt makarnas minderåriga barn Johan Edvard och Dagny Elisabet må från allmänna indragningsstaten från och med den 1 juli 1917 åtnjuta årliga understöd, änkan Nyberg, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, till belopp av tvåhundrafemtio kronor samt vart och ett av nyssnämnda barn intill uppnådd ålder av 18 år till belopp av femtio kronor.

111:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 54 under tionde huvudtiteln föreslagit riksdagen, »att det under tionde huvudtiteln å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten måtte ökas med 10 kronor eller från 2,315,581 kronor till 2,315,591 kronor».

Riksdagen har beslutit, att det under tionde huvudtiteln å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten skall ökas med 42 kronor eller från 2,315,581 kronor till 2,315,623 kronor.

112:o) Beträffande de ordinarie anslag under tionde huvudtiteln, vilka icke blivit här ovan särskilt omförmälda, har någon förändring icke ifrågasatts; och har riksdagen beslutit, att samtliga de ordinarie anslag under denna huvudtitel, i avseende å vilka förändring icke blivit härövan ifrågasatt, må i 1919 års riksstat upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 21 juni 1918.

Med undersåtlig vördnad.

Tabell över anslagen under riksstatens tionde huvudtitel,
Pensionsväsendet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Civila pensionsväsendet.					
1	Pensionering av civila tjänstnehavare, <i>förslagsanslag</i>			1,900,000	
2	Förvaltningsbidrag till en ny änke- och pupillkassa för civilstaten			35,000	
3	Statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare, <i>förslagsanslag</i>			15,000	
4	Statens andel i kostnaden för pensionering av lasarettsläkare, <i>förslagsanslag</i>			25,000	
5	Bidrag till sjuksköterskors pensionering, <i>förslagsanslag</i>			15,000	
Barnmorskornas pensionering:					
6	Statens bidrag till pensionering av barnmorskor, <i>förslagsanslag</i>	30,000			
7	Kostnaden för förvaltningen av barnmorskornas pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> , högst	11,000		41,000	
Handelsflottans pensionsanstalt:					
8	Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>	101,000			
9	Förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>		31,000		
10	Förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> , högst		31,000	101,000	62,000
11	Bidrag till kungl. hovkapellet pensionsinrättning			3,000	
12	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m.			157,276	
13	Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter, <i>förslagsanslag</i>			68,000	
14	Tilläggs pensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna, <i>förslagsanslag</i>				45,000

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Folkskollärares pensionering:				
15	Bidrag till folkskollärares pensionering	2,260,000		
16	Pensionsavgifter till folkskollärarnes pensions- inrättning, <i>förslagsanslag</i>	2,103,000		
17	Bidrag till folkskollärarnas änke- och pupill- kassa	76,811	4,439,811	
18	Bidrag till småskollärares m. fl. ålderdomsunder- stödsanstalt, <i>förslagsanslag</i>		330,000	
19	Bidrag till dövstumlärares pensionsanstalt, <i>för- slagsanslag</i>		35,000	
20	Tillfälliga understöd åt pensionerade kronojägare, <i>förslagsanslag</i>			2,000
21	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete, <i>förslagsanslag</i>		15,000	
Säger för civila pensionsväsendet			7,180,087	109,000
B. Militära pensionsväsendet.				
Arméns pensionskassa:				
1	Ersättning för mistade löneinnehållningar	4,640		
2	Ersättning för nådårs- och begravningshjälps- besparingar	28,080		
3	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén	134,361		
4	Förstärkande av det i 1917 och 1918 årens riks- stater uppförda anslag för bidrag till pen- sionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, <i>för- slagsanslag</i> , högst		6,178	
5	Upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering m. m., <i>förslagsanslag</i>		3,500,000	
6	Tillfälliga understöd åt avskedade underoffice- rare och vederlikar vid armén, <i>förslagsan- slag</i>		16,000	
7	Ersättning för inkomster från Vadstena krigs- manshuskassas äldre medel	106,000	273,081	3,522,178
8	Vadstena krigsmanshuskassa		137,640	
9	Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militär tjänstgöring		30,000	
10	Förhöjning i gratialen åt avskedat manskap		648,000	
11	Tillfälligt understöd åt f. d. förrådvaktmästare, <i>förslagsanslag</i> , högst			835
Flottans pensionskassa:				
Ersättning för minskade inkomster:				
12	Pensionsfonden	36,320: —		
13	Gratalfonden	16,650: —		
14	Bidrag till flottans pensionskassas gratalfond	33,100: —		
		86,070		

	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
15 Pensionering av flottans befäl och underbefäl med vederlikar, <i>förslagsanslag</i>	253,300			
16 Pensionering av flottans gemenskap, <i>förslags- anslag</i>	270,000			
17 Tillfälliga understöd åt visst f. d. stammanskap vid marinen m. fl., <i>förslagsanslag</i>		3,000		
18 Tillfälliga understöd åt f. d. daglönare vid ma- rinen, <i>förslagsanslag</i>		17,030		
19 Tillfälliga understöd åt f. d. befattningshavare vid lotsverket, <i>förslagsanslag</i>		9,000	609,370	29,030
20 Invalidhusfonden			60,350	
21 Blesserade över- och underofficerare, <i>reservations- anslag</i>			2,400	
Säger för militära pensionsväsendet			1,760,841	3,552,043
C. Allmänna indragningsstaten.				
1 Diverse föremål, <i>förslagsanslag</i>			2,315,623	
Summa			11,256,551	3,661,043